

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

**EVALUACE ZÁŽITKOVĚ PEDAGOGICKÝCH KURZŮ NA STŘEDISKU
VOLNÉHO ČASU, TRUTNOV**

Diplomová práce
(Bakalářská)

Autor: Ondřej Těžký,
Rekreologie - management volného času

Vedoucí práce: Mgr. Radek Hanuš, Ph.D.

Olomouc 2014

Bibliografické informace

Jméno a příjmení autora: Ondřej Těžký

Název diplomové práce: Evaluace zážitkově pedagogických kurzů na Středisku volného času, Trutnov

Pracoviště: katedra rekreologie

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Radek Hanuš, PhD.

Rok obhajoby diplomové práce: 2014

Abstrakt:

Cílem práce je zhodnocení zážitkových kurzů pořádaných na Středisku volného času, Trutnov v rámci zájmového útvaru Klub instruktorů. Zpracovává teoretické poznatky z oblasti zážitkové pedagogiky a popisuje realizaci zážitkových kurzů na SVČ Trutnov. Následně se věnuje kvalitativnímu hodnocení těchto kurzů účastníky, kteří tento zájmový útvar již opustili. Na základě výstupů navrhuje vylepšení pro další přípravu a realizaci plánů zájmového útvaru.

Klíčová slova:

volný čas, pedagogika volného času, zážitkové vzdělávání, dramaturgie, mládež, kurz, evaluace

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovnických služeb.

Bibliographical identification

Author's first name and surname: Ondřej Těžký

Title of the thesis: Evaluation of experience educational courses on
Středisko volného času, Trutnov

Department: Department of Rekology

Supervisor: Mgr. Radek Hanuš, PhD.

The year of presentation: 2014

Abstract:

The aim of this thesis is evaluation of experience courses organized by “Středisku volného času, Trutnov” within the hobby group “Instructors club”. The thesis compiles theoretical knowledge of experiential education and describes realization of experience courses in SVČ Trutnov, followed by quality evaluation of these courses by their former participants. On the basis of the evaluation review the thesis suggests improvements for future plans of the hobby group.

Keywords:

leisure time, pedagogy of specific leisure time activities, experiential learning, dramaturgy, evaluation

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

„Tato práce vznikla v rámci projektu Posílení odborného potenciálu výzkumných týmů v oblasti podpory pohybové aktivity na Univerzitě Palackého (CZ.1.07/2.3.00/20.0171)“



Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně pod vedením Mgr.
Radka Hanuše, Ph.D., uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a dodržoval
zásady vědecké etiky.

V Olomouci 30. 6. 2014

.....

Děkuji Mgr. Radku Hanušovi, PhD., za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytl při zpracování diplomové práce.

Obsah

1. Úvod	9
1.1. Současná koncepce zájmového útvaru	10
2. Přehled poznatků	13
2.1. Volný čas	13
2.2. Výchova ve volném čase	13
2.3. Adolescent	14
2.4. Pedagogické směry	16
2.5. Zážitková pedagogika	16
2.6. Zážitková pedagogika ve světě	18
2.7. Zážitková pedagogika v Česku	19
2.8. Prázdninová škola Lipnice	19
2.9. Hra	21
2.10. Zpětná vazba - reflexe	24
2.11. Kolbův cyklus učení	27
2.12. Komfortní zóna	28
2.13. Klíčové kompetence	29
2.14. Zážitková akce	31
2.15. Dramaturgie akce	32
3. Cíl práce	35
3.1. Dílčí cíle	35
3.2. Výzkumné otázky	35
4. Metodika	36
4.1. Výzkumný soubor	36
4.2. Sběr dat	36
4.3. Vyhodnocení dat	37
4.4. Analýza SWOT	38
5. Výsledky	39
5.1. Vyhodnocení otázek	39
5.2. Řízené interview	51
5.3. Analýza SWOT	53
6. Diskuze	55
6.1. Navrhované změny	57
7. Závěr	64

8. Souhrn	66
9. Summary	67
11. Referenční seznam.....	68
12. Bibliografický seznam	71
13. Seznam Obrázků.....	73
14. Seznam tabulek.....	74
15. Přílohy	76

1. Úvod

Současně působím jako pedagog volného času na Středisku volného času, Trutnov (dále jen SVČ Trutnov) jehož nedílnou součástí je zájmový útvar Klub instruktorů, kde od roku 2010 působím jako vedoucí. Tento lidově řečeno „kroužek“ se zabývá prací s cílovou skupinou převážně adolescentů a to ve věku 14 – 20 let. Vzdělává je v oblasti osobnostně sociální výchovy a využívá k tomu převážně metody zážitkové pedagogiky. Jeho počátky sahají až do roku 2006. Není žádným tajemstvím, že Klub instruktorů si jako svůj vzor a inspiraci vybral Prázdninovou školu Lipnice.

Osobně jsem také prošel Klubem instruktorů. Má první zkušenost se zážitkovou pedagogikou byla již v roce 2007, kdy jsem na prvním kurzu chytil nadšení a motivaci v tom pokračovat, protože jsem zažil něco, co jsem dosud neznal. Měl jsem možnost strávit další 3 roky v této oblasti jako účastník. Postupem času jsem se začal více zajímat o zážitkovou pedagogiku a realizaci kurzů.

Mé nadšení a zápal přerostlo až v současnou situaci. Začal jsem neustále přemýšlet nad tím, jak moc velký dopad na ostatní účastníky neformální vzdělávání v Klubu instruktorů má a jak moc velký pozůstatek z v účastnících, kteří si Klubem instruktorů již prošli, zůstal. Proto jsem si jako cíl své práce vybral zhodnocení těchto zážitkových kurzů.

Tabulka 1. Přehled vývoje počtu členů Klubu instruktorů v období 2006 – 2014

		Ročník KI		
		1.	2.	3.
školní rok	2006 - 2007	11	0	0
	2007 - 2008	12	7	0
	2008 - 2009	16	10	0
	2009 - 2010	12	14	9
	2010 - 2011	14	8	16
	2011 - 2012	13	12	13
	2012 - 2013	4	9	12
	2013 - 2014	21	0	15

1.1. Současná koncepce zájmového útvaru

Jako v každém zájmovém útvaru probíhají pravidelné týdenní schůzky, které se nazývají PEPSY (Pedagogika a PSYchologie). Schůzky se věnují osvojování poznatků z oblasti osobnostně sociální výchovy, pedagogiky a psychologie. Věnovány jsou také přípravám a reflexím zážitkových kurzů. Ty probíhají jednou měsíčně a jsou pokaždé zaměřeny na danou oblast, která ve většině případů koresponduje s tématem z PEPSY.

Samotný Klub instruktorů je rozdělen do tří ročníků, kterými postupně účastníci projdou. V každém ročníku se zabývají jinými tématy, která se často navzájem zpětně prolínají. V minulosti se stávalo, že každý ročník měl témata v jednotlivých ročnících odlišně uspořádána.

Tabulka 2. Orientační přehled témat, kterým se věnují jednotlivé ročníky Klubu instruktorů.

ročník	Témata
1.	Stmelování skupiny – určení rolí ve skupině, vytvoření dobrého klimatu
	Týmová spolupráce – budování důvěry, poznávání silných a slabých stránek
	Vystupování před skupinou – zlepšování komunikačních vztahů
	Dobrovolnictví – zapojení do činností na SVČ Trutnov
2.	Komunikace – verbální, neverbální, jak s ní pracovat
	Poznávání svého já – rozšiřování vědomí o sobě a ostatních
	Improvizace – řešení neobvyklých situací, překonávání
	Hraní rolí – dramatická výchova, zúročení komunikačních dovedností
3.	Práce na rozvoji vlastní osobnosti – motivace ke zlepšování sebe sama
	Práce se skupinou – cvičení pro práce s různými kolektivy a jejich vedení
	Příprava her a akcí – podílení se na přípravě větších akcí pro různé skupiny
	Sdílení – naučit se sdílet své dovednosti a zkušenosti a předávat je
Všemi ročníky se prolíná rozvoj klíčových kompetencí	

Členové jsou kromě schůzek a kurzů zapojováni do nepravidelných akcí SVČ Trutnov v rolích dobrovolníků. Stali se tak nedílnou součástí při pořádání akcí pro veřejnost a táborové činnosti.

Tabulka 3. Počty členů Klubu instruktorů zapojených v nepravidelné činnosti SVČ

Trutnov

2007 - 2008	2008 - 2009	2009 - 2010	2011 - 2012	2012 - 2013	2013 - 2014
14	26	25	27	21	28

Pro některé členy je i velkou motivací možnost stát se asistenty či vedoucími zájmového útvaru na SVČ Trutnov. Zde pak mohou zúročit dovednosti, které se v Klubu instruktorů naučili.

Tabulka 4. Počty členů Klubu instruktorů zapojených v pravidelné činnosti SVČ

Trutnov

2007 - 2008	2008 - 2009	2009 - 2010	2011 - 2012	2012 - 2013	2013 - 2014
2	3	4	5	4	6

Ve většině případů končí „životní cyklus“ účastníka v období, kdy odchází na vysokou školu.

Tato práce má být zhodnocením Klubu instruktorů, který již ukončilo pět generací instruktorů. Má také navrhnout případné změny.

2. Přehled poznatků

2.1. Volný čas

„... je čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život. Někdy se vymezuje jako čas, který zbývá po splnění pracovních i nepracovních povinností...“ (Hofbauer, 2004, 13) To je jedna z definic volného času, kterou v literatuře najdeme. Podobnou definici také uvádí Průcha, Walterová a Mareš (2003), ti od 24 hodin odečítají také spánek a fyzické potřeby jedince.

Zajímavý názor na volný čas přináší Kratochvílová (2004), která jej označuje za čas volnosti a svobody, který jedinec má možnost využít k sebevyjádření a sebepoznávání podle jeho vlastních potřeb a zájmů.

Volný čas lze v souhrnu definovat jako dobu, časový prostor, v němž jedinec nemá žádné povinnosti vůči sobě ani druhým lidem a v němž se pouze na základě svého vlastního svobodného rozhodnutí věnuje vybraným činnostem. Tyto činnosti ho baví, přinášejí mu radost, nikdy obavy či pocity úzkosti (Slepičková, 2000, s. 12).

Tato definice se mi jevila jako jedna z nejkomplexnějších pro obor, ve kterém se pohybuji a pracuji. V literatuře nalezneme velké množství různých definic volného času. Definovat volný čas je velmi obtížná záležitost už jen proto, že ho ovlivňuje velké množství faktorů.

2.2. Výchova ve volném čase

„... Dobrovolnost účasti na volnočasové činnosti umožňuje do výchovného procesu včleňovat samy děti a mladé lidi jako jeho aktivního činitele...“ (Hofbauer, 2004, 18)

Střediska pro volný čas dětí a mládeže jsou domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností (dále DDM). DDM jsou zřizovány jako jedna z možných forem středisek pro volný čas dětí a mládeže ze zákona č 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. Jejich posláním je naplňovat rekreační a výchovně vzdělávací funkci širokou zájmovou působností. (Pávková, Hájek, Hofbauer, Hrdličková, Pavlíková, 2002, 121)

2.3. Adolescent

Životní fázi adolescence popisuje Hartl a Hartlová (2000) jako období dospívání, který v české literatuře za adolescenta označuje dívky ve věku 12 – 18 let a chlapce ve věku 14 – 20 let. V tomto období dochází především k dosahování pohlavní zralosti a nastupují zde sekundární pohlavní znaky. Můžeme zde pozorovat také dozrávání rozumových schopností a integrity osobnosti.

„Mladý člověk ve věku adolescence. Jeho fyzický a psychický vývoj se blíží svému dokončení, sociálně i mravně bývá nevyzrálý. Vazby s rodiči se uvolňují, je preferován styk s vrstevníky...“ (Průcha, Walterová & Mareš)

Pelánek (2008) zmiňuje věk dospívání, jako jednu z nejzajímavějších skupin pro účast na zážitkových akcích. „Dospívající jsou schopni samostatné činnosti a vlastní iniciativy, ale příliš se k tomu nemají a musíme je popohánět“

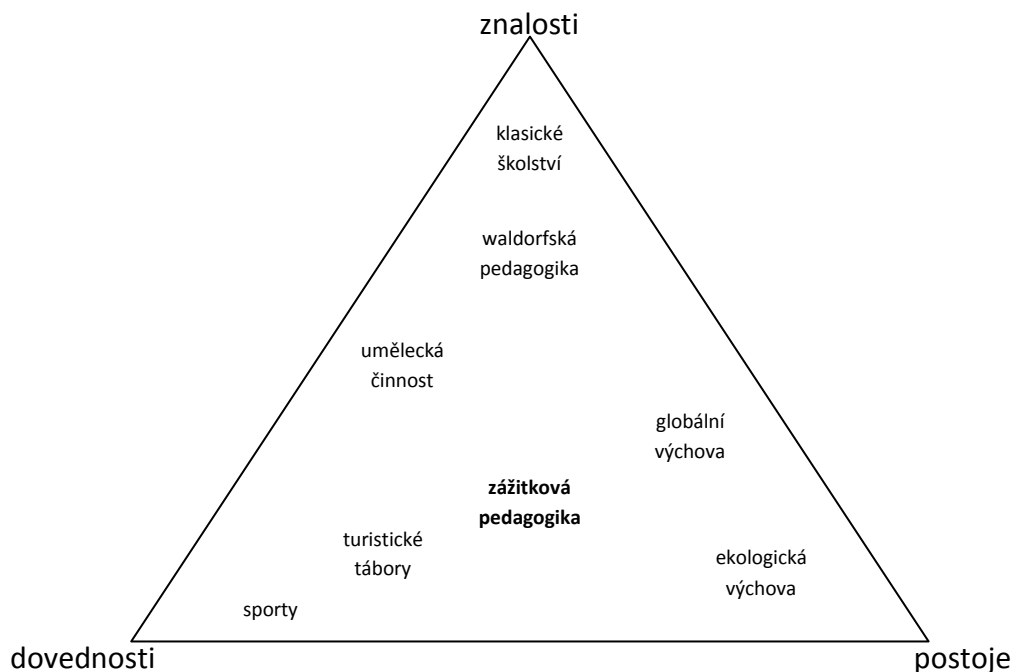
Tabulka 5. Srovnání účastníků akcí podle věku (Pelánek, 2008, 31)

	věk školní	věk dospívání	věk mladé dospělosti
hledají	kamarády, zábavu	skupinu, srovnání, dovednosti	partnera, odpovědi, sebepoznání
mají rádi	akce, boj, noc, dobrodružství, bodování	akce, sport, recese, emoce	rozmanitost, náročné úkoly, smysluplnost
nemají rádi	náročné úkoly, přemýšlení	příliš filozofování, příliš náročné úkoly	samoučelnou činnost, bodování
náměty	pohádky, dobrodružné příběhy, indiáni, fantazie, dálky	fantasy svět, historie (akční prvky), tajemno	lidi, vztahy, historie (filozofické prvky), současnost
soutěžení	soutěží rádi, spolupráce jim nejde	radši soutěží, nutnost spolupráce si uvědomují	občas si zasoutěží, ale rádi spolupracují
únava	malá výdrž, rychlá regenerace	střední výdrž i regenerace	velká výdrž, pomalá regenerace
metafory	nechápu	nechce se jim nad nimi přemýšlet	chápu a mají rádi

Vzdělávání adolescentů se také věnuje Strnad (2012). Ten se zaměřuje na výchovu adolescentů v turistických oddílech mládeže. V práci se věnuje přípravě programu, při kterém hojně využívá prvky zážitkové pedagogiky.

2.4. Pedagogické směry

Jak uvádí Pelánek (2008), výchovou a vzděláním lze ovlivňovat znalosti, dovednosti a postoje. Z nich pramení chování a život lidí. Každý pedagogický směr se zaměřuje na jiný zdroj (Obrázek 1.)



Obrázek 1. Pedagogické směry a jejich zaměření (Pelánek, 2008, 19)

2.5. Zážitková pedagogika

Kurt Hahn (1886-1974) byl německý později anglický pedagog a politik, zasloužil se o rozvoj dobrodružné výchovy ve všech vyspělých zemích. Založil a pomáhal založit četné školy a vzdělávací instituce po celém světě. Byl u zrodu dnes už světoznámého hnutí Outward Bound. Ke koncipování prožitkové terapie ho vedly úvahy o úpadkových jevech mezi mládeží moderního světa. Nemohl se smířit s tím, že upadá tělesná zdatnost populace, že pohybová činnost je nahrazována pasivními způsoby zábavy. Mladí lidé se

v jeho očích jevíli stále více diváky bez aktivního podílu na životě kolem sebe. Poukazoval na povrchnost zážitků a na nemožnost pravého procítění a prožití života. (Neuman, 1998, 24)

„Základním principem zážitkové pedagogiky je ve všech případech využití reálného prožitku k výchově a vzdělávání“ (Svozilová, 2004)

Podle Pelánka (2008) je základem zážitkové pedagogiky právě vlastní aktivita, díky které se dají získat zážitky, které slouží jako prostředek k výchově. Člověk sice musí vynaložit více vlastní energie než u komerčních zážitků, ale zážitek je intenzivnější a zapamatovatelnější. Takový zážitek lze využít pro výuku. Největší rozdíl od komerčního zážitku tkví v reflexi.

Zajímavou definici zážitkové pedagogiky můžeme najít u Jirásky (2004), že pod zážitkovou pedagogikou si můžeme shrnout všechny výchovné procesy, u kterých pracujeme „... s navozováním, rozborem a reflexí prožitkových událostí za účelem získání zkušeností přenositelných do reálného života.“ (Jirásek 2004). Murán (2006) tomuto vymezení vytýká velkou šíři, protože by do něho mohly spadat také činnosti, které nesouvisí se zážitkovou pedagogikou.

Zážitek je v psychologickém slovníku popsán jako „...vnitřní, subjektivní, citově provázaný; zdroj osobní zkušenosti“ (Hartl & Hartlová, 2000, 701). Podobný náhled najdeme také ve Velkém sociologickém slovníku, kde „... prožitek uchovaný v paměti se mění ve zkušenost.“ (Maříková, Petrusek & Vodáková, 1996).

Jirásek (2004) se věnuje vysvětlení pojmů prožitek a zážitek. Ačkoliv obecná čeština rozdílnost těchto dvou slov nijak nevnímá, v zážitkové pedagogice je tento

rozdíl velmi významný. Prožitek tedy shrnuje jako komplexní, verbálně nepřenositelný, nedefinovatelný, jedinečný a intencionálně zaměřený.

Slovem prožitek bychom rádi akcentovali více aktivit, než pasivitu a především jeho přítomnostní charakter. Pro okamžik přítomné aktivity (tělesné i myšlenkové) tedy vyhrazujeme slovo prožitek (a proto také praktické použití jako výchovu prožitkem). Jestliže však tento prožitek uplyne do minulosti a my se k němu vracíme (ve vzpomínce, v racionální analýze apod.), můžeme tento modus označit jako zážitek teoretické postavení oboru jako zážitkovou pedagogiku. (Jirásek, 2004, 14)

„Pro zážitkovou pedagogiku je prožitek vždy pouhým prostředkem, nikoliv cílem. Cílem pro ni zůstává starořecký výchovný ideál, všestranný rozvoj k harmonii směřující osobnosti.“ (Jirásek, 2014, 15)

2.6. Zážitková pedagogika ve světě

Dle Hanuše a Chytilové (2009, 11) ve světě nalezneme mnoho pedagogických koncepcí, které lze nazvat zážitkové. Ty se často rozdělují na linie, které lze pojmenovat podle států původu.

Přehled linií zážitkové pedagogiky podle Hanuše a Chytilové (2009):

- Německá linie a zdroje ZP: venkovské výchovné ústavy H Lietze, salemská škola K. Hahna, Waisenshaus-Kurzschulen, W. Neubert, M. Šlechtová.

- Britská linie zdroje ZP: Gordonstounská škola K. Hahna, City Challenge, City Bound, Aberdovey – Short Term School, The Mountains Speak for Themselves, Outward Bound
- Americká linie a zdroje ZP: Project Adventure, Adventure Based Counseling, Adventure in the Classroom, Adventure Programming.
- Severská linie a zdroje ZP: Fridtjof Nansen a Friluftsliv.
- Česká linie a zdroje ZP: Junák – český skaut, Lesní moudrost, Tramping, Foglarovy čtenářské kluby, Tábornické školy, P. Tajovský, A. Gintel – experimentální období, Prázdninová škola Lipnice.

2.7. Zážitková pedagogika v Česku

V Česku se zážitková pedagogika rozvíjela velmi specificky a razila si samostatnou cestu. Díky době a okolnostem, ve kterých se vyvíjela, ji lze považovat za velmi ojedinělý a originální koncept, který je také účinný. Tento koncept navazuje na tradice české výchovy. (Hanuš & Chytilová, 2009)

Jako velmi významné období české zážitkové pedagogiky lze zajisté považovat Prázdninovou školu Lipnice.

2.8. Prázdninová škola Lipnice

Její specifika je cílené zaměření činnosti na období mladší dospělosti (adolescence a pozdní adolescence) a využívá specifické metody zážitkové pedagogiky. Vzniku PŠL v roce 1977 předcházelo dlouhé období vývoje,

jehož kořeny bychom našli ještě hluboko před rokem 1964. (Hanuš & Chytilová, 2009, 13)

O prázdninové škole Lipnice se v prvním vydání Zlatého fondu her zmiňuje také Jirásek (2002), který ji popisuje jako organizaci, jejíž vedení pracovalo s mladými instruktory tak aby v nich podněcovali tvořivost a originalitu a snažili se je motivovat pro vytváření nových her. Zlatý fond her má sloužit jako příručka pomocí níž se hry budou šířit dále do různých mládežnických organizací a dostanou se tak k mnoha dalším potenciálním hráčům. Uvádí zde také některé charakteristiky her PŠL:

- Často bývají výzvou, která volá po jejím překonání.
- Zapojují složky osobnosti (tělo, vůli, cit a rozum).
- Jsou zasazovány do zajímavých a atraktivních prostředí a využívají libret.
- Počítají s dospělostí hráče a jeho životními zkušenostmi.

Podle zakladatele PŠL Gintela (2007) je její koncepce postavena na přesvědčení, „... že život má lidi otvírat, ne zavírat, má je zbavovat strachu a oddávat jim na dosažitelnosti...“.

Sama Prázdninová škola Lipnice vznikla sama, neměla žádné vzory a ve své historii prošla několika různými obdobími, jak je uvádějí Hanuš a Chytilová (2009):

- Období směřování (1964 - 1970)
 - V tomto období vzniklá první Tábornická škola. Její činnost se odvíjela od dřívějších organizací Junáka, Lesní moudrosti a trampského hnutí. Dochází zde k objevování nových forem rekreace v přírodě

- Období experimentů (1970 - 1976)
 - Pokus pro dvacet (1970) – jeden z prvních experimentálních projektů v nově vzniklém experimentálním středisku na Lipnici. V tomto období se při projektu Gymnasion uplatňuje úplně nový pohled na výchovu a rekreaci mládeže v přírodě.
- Období prázdninové školy (1977 - 1989)
 - Vzniká Prázdninová škola ČÚV SSM, která má za cíl rozvoj nových forem rekreace. V jejím čele stojí Allan Gintel.
- Období Prázdninová škola Lipnice, O. S. (1990 - současnost)
 - PŠL se osamostatnila a v roce 1991 byla přijata do mezinárodní pedagogické organizace Outward Bound.

2.9. Hra

Říká se, že „kdo si hraje, nezlobí“. A platí to samozřejmě v každém věku.

Hodné jsou děti nad skládačkou, na hřišti či u počítače i dospělý nad modelkem letadla, u karet či u televizních obrazovek při soutěžním pořadu.

Ale to by nám rozhodně nemělo stačit. (Hanuš, 2004, 62)

Zajímavou definici, která je doplněna o filozofickou otázku k zamyšlení uvádí Veselský (2006): „Hru většinou chápeme jako aktivitu, která se plně nepřekrývá s během našeho každodenního života. Můžeme přesto za určitých podmínek chápat veškeré události našeho života jako hru, hrát hru reality?“

Jirásek (2006) považuje hru za symbol české zážitkové pedagogiky.

Poukazuje na to, že hry nelze jen bezvýznamně hrát, ale snažit se jich, díky různým metodikám a příručkám, využít naplno.

V každodenní pedagogické praxi je hra nenahraditelným prostředkem výchovy. Jejím používáním navozujeme situace, příběhy, děje, role, ve kterých se jedinec či skupina rozvíjí a roste vědomostně, dovednostně, ale hlavně zkušenostně. Hra je prostředkem, kterým ověřujeme své teoretické poznatky, úrovně dovedností, životní zkušenost a provazujeme je s vědomím použitelnosti v životě. Ve hře prověřujeme své názory, hodnoty a postoje, ale získáváme současně poznatky o sobě o druhých a okolním světě. Hra je také nesmírně širokou oblastí, do které řadíme celou řadu aktivit a činností.

(Hanuš & Chytilová, 2009, 114)

„Hra bývá spojována se světem nereálným a jednou z jejích předností je fakt, že někdy začíná a někdy končí. Je tedy časově ohraničená a člověk do ní v jeden okamžik vstoupí a pak z ní zase vystoupí.“ (Kubala, 2006)

Hry lze dělit podle mnohých kritérií, tak jak uvádějí Hanuš a Chytilová (2009)

Podle výchovných cílů zaměřených na:

- Jazykovou inteligenci
- Hudební inteligenci
- Matematicko-logickou inteligenci
- Prostorovou inteligenci
- Pohybovou inteligenci
- Intrapersonální inteligenci
- Interpersonální inteligenci
- Vztah k přírodě

Podle jejich charakteru:

- strukturované (s úplnými, podrobně zpracovanými, závaznými pravidly)
- málo strukturované (libreto a část pravidel nebo jen návrh pravidel, popis postav, časového horizontu)
- nestrukturované (jen libreto, často s popisem jedné dějové linky či popisem postav bez pravidel)

Podle jejich formy:

- **Iniciativní hra** - Definovaný úkol, který je potřeba splnit.
- **Simulační hra** – Simulované prostředí pomáhá účastníkovi vstoupit do sociální role.
- **Inscenační hra** – Hry cílené na rozvoj účastníka a poznávání vlastních limitů.
- **Dramatická hra** – Mezilidský kontakt mezi účastníky v různých situacích.
- **Psychodrama** – Vyšší psychická zátěž – pracuje se s hráčovými pocity.
- **Sociodrama** – Střed dvou skupin či kultur, cílem je jim porozumět.
- **Cvičení** – Hráč se pomocí praktických ukázek učí.
- **Test** – Ověření dovedností, vědomostní a schopností.
- **Závod, utkání, turnaj, soutěž** – Dosahování výkonů dle pravidel.
- **Dílna, ateliér** – Tematický program, účastníci se dostávají do role tvůrců.
- **Miniškola** – Celek se zaměřením na výuku tělocvičných aktivit, skládající se z několika navazujících částí.
- **Výstava, vernisáž** – Prezence výsledků uměleckého úsilí,
- **Představení** – Další forma prezentace uměleckých výsledků, při níž účastníci aktivně vystupují.
- **Přednáška** – Odborník monologicky hovoří na dané téma.

- **Beseda, diskuze** – Účastníci hovoří na dané téma, často řízeně.
- **Putování, výprava** – Klasická/neklasická turistika v různých podobách.

Podle Kubaly (2006) je jedním z důležitých pravidel zážitkových her možnost kdykoliv ze hry vystoupit. Toto pravidlo dodává hráči vysoký pocit bezpečí.

2.10. Zpětná vazba - reflexe

Jak popisují Dražanská a Jirásek (2013) ve Zlatém fondu her IV, reflexe je nedílnou součástí zážitkové pedagogiky, díky správně zvolené a vedené reflexi se projeví, jak moc se nám povedlo promítnout náš cíl do účastníků. Pomáhá účastníkům srovnat myšlenky a roztrdit jejich zážitky. Hra nám tak slouží jako prostředek k cílům, které si před kurzem, hrou či aktivitou stanovíme. Pro reflexi je samozřejmě nutné mít kvalitního instruktora, který reflexi povede a také zvolí vhodnou metodu.

Valenta (2003) uvádí přístupy, které lze v závěrečné reflexi využít:

- Společná debata
- Vyplnění závěrečného dotazníku o akci
- Slohová práce jednotlivců
- Reflexe prostřednictvím artefaktů

Mnohem podrobněji se k prostředkům zpětné vazby a jejich volbě věnuje Hanuš a Chytilová (2009), kteří uvádí následující prostředky:

- **Verbální** – review, reflexe, debriefing, psaná ZV, metafora...
- **Neverbální** – gesta, mimika, proxemika, postupka, pantomima

- **Rolové** – simulace, charakterizace, příběh, který jsme prožili...
- **Výtvarné** – kresby, barevné škály, malování na obličej, malování masky...
- **Symboly a metafor** – terčovnice, šachovnice, karty, čísla, figurky
- **Písemné** – psaní dopisů, eseje na určité téma, báseň, asociativní psaní...
- **Testy** – anketa, dotazník, test sebepojetí, pop test
- **Hry** – sebeprezenční („jak se vnímám“), sebepoznávací („co je ve mně“), zpětnovazební („jak my vidíme tebe“), vzájemné poznání – („jácí jste“)

Prostředky zpětné vazby volíme dle:

- **Cíle programu a zpětné vazby** – je potřeba vědět čeho chci programem dosáhnout, a pak vím na, co a jak budu směřovat zpětnou vazbu
- **Věkové kategorie** – jinak středoškoláci, vysokoškoláci, dospělí apod.
- **Vyspělost a speciální charakteristiky skupin** – např. – učitelé vs. Manažeři, učiliště vs. Gymnázium apod.
- **Vývoje skupinové dynamiky** – jinak budu se zpětnou vazbou pracovat na začátku kurzu a jinak na konci...

„Čas reflexe pomáhá prohloubit zážitky a zkušenosti. Reflexe by však neměla trvat dlouho. Společné sdílení svede lidi ještě více dohromady a pomáhá dotvářet povznesenou náladu...“ (Neumann, 2007).

Hanuš a Chytilová (2009) poukazují na náročnost vedení zpětné vazby a zkušenosti osoby, která ji vede. Ale i přesto je nutné se nebát, ale také pozorovat ostatní a zkoušet. Jedině tak se lze blížit více dokonalosti. Někdy dokonce i ze špatně provedené hry lze díky dobře vedené reflexi mnoho užitečného vytěžit.

Podle Svatoše (2006) lze zpětnou vazbou sledovat sdílení zážitků, zkušeností a pocitů, díky hromadným rozborům pomáháme účastníkovi lépe se vyrovnat s nepříjemnými pocity. Také se můžeme zaměřit na individuální interpretace řešení problému či ponaučení a tím docílíme sdílení mezi ostatní. Neméně zajímavé je to abychom účastníky díky reflexi přiměli k osobnímu zamyšlení a tím podpořili rozvoj jejich sebereflexe. Vzhledem k existenci mnoha způsobů vedení reflexe jsme schopni rozebírat problémy z mnoha různých úhlů pohledu. Díky správně zvoleným cílům a vhodně položeným otázkám jsme schopni zacílit pozornost účastníka správným směrem.

Nelze se věnovat jen prostředkům zpětné vazby, ale podle Hanuše a Chytilové (2009) je potřeba splnit následující podmínky pro zdárný průběh zpětné vazby:

- **Časová charakteristika** – zpětná vazba by měla proběhnout bezprostředně po hodnocené činnosti. Pro výměnu zkušeností musíme mít relativně dostatek času.
- **Vhodné místo a organizace skupiny** – mají-li účastníci vypovídat o svých pocitech, strachu a dojmech, vyžaduje to příjemné a klidné prostředí. Během diskuze mají všichni na sebe neustále vidět (sezení v kruhu).
- **Připravenost vedoucího na zpětnou vazbu** – Připravíme si okruh otázek a připomínek vztahujících se k řešené situaci. Soustředěně pozorujeme

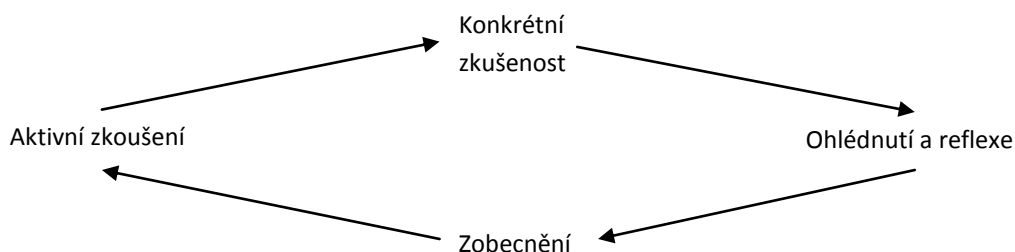
hodnocení a všímáme si toho, co bylo i toho co nebylo řečeno. Stanovíme cíle, aby se hodiny nediskutovalo o všem možném

Právě význam ve spojení zážitkové pedagogiky a reflexe zmiňuje také Pavlíková (2008). Ta považuje zpětnou vazbu za nezbytnou pro zpracování prožitků a zážitku a jejich převedení do reálného života.

2.11. Kolbův cyklus učení

V zážitkové pedagogice lze uplatnit Kolbův cyklus zkušenostního učení, který jak uvádí Hanuš a Chytilová (2009). Je sestaven ze čtyř fází.

- Konkrétní zkušenost – aktivita, hra, do které jsou členové zapojeni.
- Ohlédnutí a reflexe – připomenutí klíčových momentů za použití vhodné metody reflexe.
- Zobecnění – vyzdvihujeme důležité body které lze v budoucnu využít a které naopak ne.
- Aktivní zkoušení – plynule přechází ze zobecnění a nabádá k ověření získaných znalostí či dovedností.



Obrázek 2. Kolbův model zkušenostního učení (Hanuš & Chytilová, 2009, 43)

2.12. Komfortní zóna

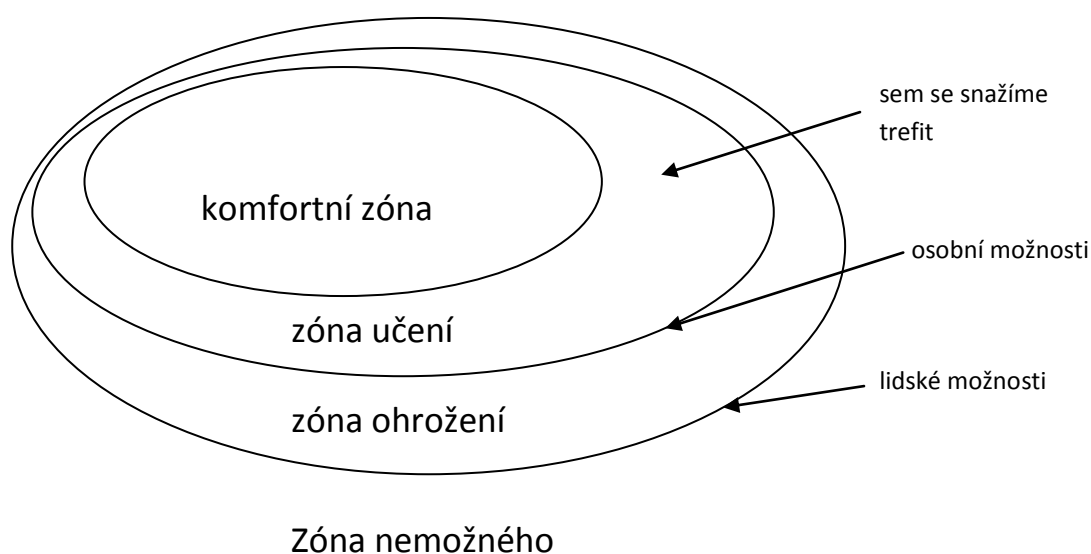
Pelánek (2008) definuje komfortní zónu, jako oblast kde se osobnost cítí dobře. V této zóně se člověk snaží ve většině situací pohybovat. Cílem zážitkových akcí je člověka postavit kousek za hranici zóny komfortu, ale musí mu být poskytnuta dostatečná podpora. Pokud se člověku podaří situace ovládat, tak můžeme mluvit o rozšiřování jeho komfortní zóny. Pokud tedy není na člověka kladena jistá míra náročnosti a on se pohybuje stále ve své komfortní zóně, nemůže se tím naučit nic nového.

Jako příklad Pelánek (2008) uvádí situaci, kdy použijeme zdánlivého nebezpečí tudíž že daný člověk, pro kterého je připravována, ji vnímá jako nebezpečnou. To může být třeba jištění lezení po skalách. Je nutné dávat pozor, abychom při zvyšování požadavků nepřešli do zóny ohrožení. Pokud aktivitu dostaneme až sem, dochází spíše k opačnému efektu a zóna komfortu se nám tak může snižovat.

„Naším cílem je tedy nastavit náročnost úkolů tak, aby je účastníci prožívali jako zajímavé dobrodružství. Dobrodružství navíc zvyšuje atraktivitu vlastního učení a tím posiluje jeho účinek, protože co nás baví, to si lépe zapamatujeme.“
(Pelánek, 2008, 23)

Význam vysoké intenzity zážitku, které jsou na hranici komfortní zóny, potvrzuje Beneš (2006), ten ovšem poukazuje i na to, že by měl i sám instruktor, který hry uvádí, znát své vlastní hranice komfortní zóny. Obdobný názor sdílí i Pokorný (2006).

Správnou práci s komfortní zónou v zážitkové pedagogice zdůrazňuje také Murár (2006).



Obrázek 3. Komfortní zóna (Pelánek, 2008, 23)

2.13. Klíčové kompetence

„Takzvané klíčové kompetence popsal poprvé Mertens v roce 1974. Teprve dnes však nabývají na významu také ve školním a mimopodnikovém vzdělávání.“
(Belz & Siegirst, 2001, 27)

Klíčové kompetence, jak o nich Belz a Siegirst (2001) ve své knize pojednávají, jsou nedílnou součástí osobnosti, která má být připravena pro trh práce. Dnes už personalisté nevybírají jen podle odborností daného uchazeče, ale zohledňují individuální klíčové kompetence jedince. Kompetence však nemohou samy o sobě nahradit odborné dovednosti a znalosti, jsou však velmi dobrým podkladem k jejich dalšímu nabývání a rozšiřování. Jejich rozvoj se proto přenáší do školství, aby mladí lidé byli do budoucnosti připraveni. Jedná se také o rozvoj

osobnosti s přesahem do osobního života. Díky tomu můžeme dojít k závěru, že získávání a rozvoj klíčových kompetencí je trvalým procesem.

Belz a Siegirst (2001) uvádějí, že kompetence jsou sestaveny z rozličných schopností:

- Komunikace a kooperace
- Řešení problémů a tvořivost
- Samostatnost a výkonnost
- Odpovědnost
- Přemýšlení a učení
- Argumentace a hodnocení

Tyto schopnosti jsou navzájem různě provázány a sestávají se z jednotlivých dovedností, kterým je pro jasné pochopení a osvojení potřeba věnovat se jednotlivě. Jejich získávání je klíčové pro rozvoj osobnosti. Díky nim osobnost dospěje k uvědomování vlastního chování a také pozná své možnosti a hranice, které bude moci uplatnit v posilování slabých stránek. (Belz a Siegirst, 2001)

O kompetencích se také, ve vztahu k základnímu a středoškolskému vzdělání, zmiňuje Valenta (2003). Pro základní školu zmiňuje důležitost sociálních kompetencí, schopnosti spolupracovat a vzájemný respekt. Pro Střední školy zde najdeme další kompetence jako řešení problémů práce s informacemi, zdokonalování učení. Jako nedílnou součástí jsou zmíněny kompetence a dovednosti v oblasti sociální (organizovat a řídit, vyjednávat, rozlišovat rozdíl mezi lidmi, rozvíjení empatie atd.)

2.14. Zážitková akce

Podle Pelánka (2008) není možné zcela přesně zážitkovou akci vymezit či definovat. Lze však najít charakteristiky, které většinou takové akce, jež se označují za zážitkové, splňují (nemusí být samozřejmě splněné všechny).

Seznam charakteristik jak je uvádí Pelánek (2008, 11):

- **Akce** – časově uzavřená událost
- **Zážitek** – nedílná součást programu, které se rozebírají při závěrečné reflexi
- **Instruktoři** – tým lidí, který akci připravuje
- **Účastníci** – uzavřená skupina lidí
- **Prostředí** – většinou krásné či zajímavé místo v přírodě
- **Program** – předem připravené činnosti, které sledují cíle
- **Pestrost** – program není monotónní a obsahuje různé typy aktivit
- **Atmosféra** – účastníci mohou zažívat tajemno romantiku či překvapení

„Každý projekt, ať se jedná o odpolední program pro děti nebo 14denní kurz či tábor, má jasně definováno několik fází přípravy a realizace. U jednodušších projektů mohou některé fáze trvat třeba jen několik minut nebo se nemusí objevit vůbec.“(Hanuš & Chytilová, 2009, 129)

Fáze přípravy a realizace projektu podle Hanuše a Chytilové (2009, 130 - 133)

1. Cílování a tvorba základní myšlenky
2. Specifikace cílové skupiny
3. Stanovení cílů

4. Sestavení realizačního týmu
5. Zajištění ubytování a stravování
6. Sestavení programu
7. Zajištění materiálu a služeb
8. Tvorba rozpočtu
9. Fundraising
10. Propagace
11. Komunikace s účastníky
12. Příprava týmu před akcí
13. Práce týmu v průběhu akce
14. Práce týmu po akci

Drahanská (2009) shrnula fáze přípravy a realizace kurzu takto:

- Tvorba zadání kurzu
- Cesta k jeho naplnění skrze přesné stanovení témat a cílů kurzu
- Přetavení témat a cílů do scénáře skrze dramaturgii
- Zprostředkování zážitku
- Zpracování zážitku
- Aplikace

2.15. Dramaturgie akce

Jak uvádějí Hanuš a Chytilová (2009) umění dramaturgie prověří všechny schopnosti organizátora. Při tvorbě dramaturgie akce sledujeme cíle a hodnoty, které jsme si u projektu stanovili, a nedílnou součástí je také časový harmonogram. Snažíme se hry sestavovat tak, abychom účastníkům připravili program, který

naplní jejich očekávání a uspokojí. Právě díky správně připravené dramaturgii lze dosahovat největšího výchovného efektu.

O podstatě dramaturgie se zmiňuje také Pelánek (2008), který zdůrazňuje, že nelze program sestavit nahodilým výběrem, ale správným výběrem aktivit, a jejich sestavení ve správném pořadí. Také různorodost her při dlouhodobějších programech hraje velkou roli. Zmiňuje také, že správně sestavená dramaturgie může vést k tomu, že celkový kurz má silnější účinek než součet účinku jednotlivých her. Vybízí zde také k směřování programu „..., aby namáhaly tělo i ducha, levou i pravou hemisféru, aby vedli ke smíchu a zamyšlení.“ (Pelánek, 2008, 63)

Nutnost dynamiky, a to fyzické i psychické a tematickou návaznost akce, která je pro dramaturgii důležitá zmiňuje také Zahradníková (2005).

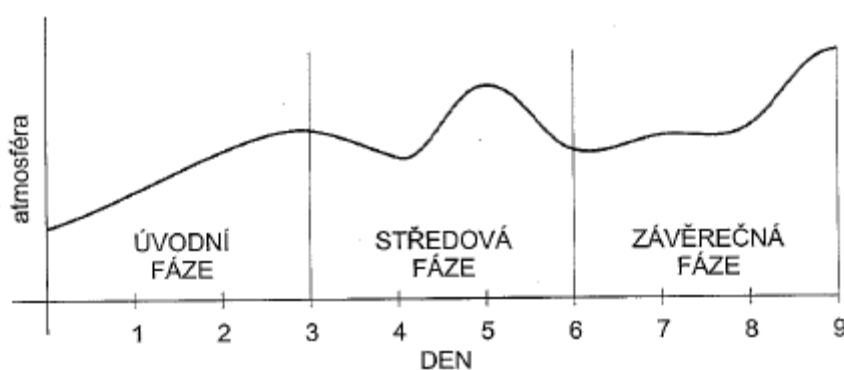
Hanuš a Chytilová (2008) uvádějí trojí umění dramaturgické:

- Umění namíchat z rozmanitých programových zdrojů a prostředků takový nápoj, který bude chutnat všem. Měl by na jedné straně respektovat předem stanovené cíle akce, a na druhé straně vyhovovat mentalitě i zájmům účastníků
- Umění vybrat z každého programového zdroje aktivity nejvhodnější a nejúčinnější pro danou konkrétní akci a pro přítomný kolektiv mladých lidí.
- Umění předložit vybrané programy v pravý čas, tj. ve správnou hodinu, ve správný den, také však ve správné, promyšlené souvislosti a návaznosti, nikoliv v náhodné kombinaci

Díky dramaturgii a dobře stanoveným cílům se vám také nemůže stát, že si sednete po program před účastníky a nebudete vědět jak vest review ...

Mám-li ovšem v hlavě vědomí celku, dramaturgické struktury tematických bloků a konkrétních cílů, které je třeba naplnit, vím přesně, co chci a kam se potřebuji v danou chvíli se skupinou dostat. (Drahanská, 2006)

Pelánek (2008) poukazuje na to, že organizátor akce, by měl dávat větší váhu logice skladby programu, než logice příběhu celé akce. Pokud budeme dobře program sestavovat, lze z programu sestavit křivku, v ní zaznamenáme poměr napětí/atmosféry celého kurzu ve vztahu k délce akce. Důležitým pravidlem proto je rytmus, ten je důležitý proto, aby si účastníci mohli také vydechnout.



Obrázek 4. Emocionální křivka kurzu Hanuš a Chytilová (2009, 154)

3. Cíl práce

Cílem práce je evaluace zážitkových kurzů Klubu instruktorů v období 2006 – 2013.

3.1. Dílčí cíle

Analyzovat poznatky v oblasti zážitkové pedagogiky.

Vybrat vhodnou a efektivní metodu evaluace zážitkových kurzů.

Na základě vyhodnocení navrhnout změny pro další plán zájmového útvaru.

3.2. Výzkumné otázky

Měl Klub instruktorů na účastníky dopad i po ukončení?

Jak vnímali účastníci Klub instruktorů?

Jaké mají účastníci návrhy na změny?

4. Metodika

4.1. Výzkumný soubor

Pro evaluaci jsem vybral účastníky, kteří jsou již minimálně jeden rok mimo Klub instruktorů a věnují se jiným činnostem, převážně se jedná o studenty vysokých škol. Všichni respondenti se Klubu instruktorů účastnili minimálně dva roky.

Všichni účastníci se na kurzech setkávali s reflexemi (evaluace druhého a třetího řádu), ojediněle se po odstupu uspořádaly další reflexe (čtvrtého řádu). Proto je vhodné uskutečnit reflexi pátého řádu a tím ukončit sérii na sebe navazujících evaluací (Hanuš & Chytilová, 2009).

K evaluaci využijeme setkání bývalých členů, které proběhne v dubnu 2014. Ostatní respondenti budou kontaktováni individuálně. Teoreticky lze tedy oslovit 60 respondentů.

4.2. Sběr dat

Dotazníkové šetření je jedna ze základních technik sběru dat. Obsahuje soubor předtištěných otázek. Uzavřené otázky nevyžadují další ústní dovysvětlení, naopak otázky otevřené dávají respondentovi prostor k vyjádření. (Maříková, Petrusek & Vodáková, 1996)

Dotazník sloužit využít hlavně jako podklad a předstupeň řízeného interview. Bude strukturován tak, aby respondenta navedl k zamyšlení, co během své činnosti

zažil a co si z ní odnesl. Vzhledem k časové prodlevě bude dotazník velmi otevřený a volný, nebude se zabývat detailními informacemi.

Interview „...jednou stranou vyvolaný a organizovaný profesionální rozhovor mezi jednou i více osobami, jehož cílem je získání informací.“ (Maříková, Petrusek & Vodáková, 1996, 447)

Po vyplnění dotazníků bude většina respondentů připravena na interview, které povedu. Bude navazovat na dotazník hlavně v otázkách přesahů a významu Klubu instruktorů pro jednotlivé respondenty.

„**Metoda introspektivní** se opírá o osobní znalosti, zkušenosti výzkumníka na základě účasti v prostředí či nějakém společenském procesu“ (Čihovský, 2006, 11)

Jelikož i já jsem se účastnil tří ročníků Klubu instruktorů, budu do výsledků promítat své poznatky a postřehy, které jsem jako účastník vnímal.

4.3. Vyhodnocení dat

Pro vyhodnocení uzavřených otázek v dotazníku bude použito počítání četnosti výskytu jednotlivých odpovědí, který bude zanesen do tabulky a případně graficky znázorněn, k tomuto využití počítačový program Microsoft Office Excel. Pokud to půjde, budou pomocí četnosti výskytu zpracovány i některé otevřené otázky. Pokud to nebude možné, budu se věnovat jejich sumarizaci a následného slovního výstupu, stejný postup bude i se záznamem z interview. Výstupy z

dotazníku budou propojeny se záznamem z interview a následně budou zpracovány analýzou SWOT (silné a slabé stránky, příležitosti a ohrožení).

4.4. Analýza SWOT

„SWOT analýza se zaměřuje na silné a slabé stránky kurzu a současné identifikuje hrozby a příležitosti.“ (Jílek, 2013, 73)

„Pro vyhodnocování získaných informací se nejčastěji využívá tzv. SWOT analýza. Ta je založena na výčtu a váze 4 základních faktorů ovlivňujících analyzovaný jev. SWOT analýza znamená zjištění, uspořádání a vyhodnocení následujících faktorů, graficky znázorňovaných ve formě tabulky.“ (Kotíková & Zlámal, 2006).

5. Výsledky

Setkání bývalých členů Klubu instruktorů proběhlo 11. Dubna 2014. Sešlo se zde 20 účastníků, kteří byli ke konci setkání požádáni o vyplnění dotazníku, který sloužil k připomenutí jejich minulosti. Dále bylo vedeno řízené interview, kde každý účastník měl možnost vyjádřit, jak jeho účast v Klubu instruktorů ovlivnila jeho následující roky života.

Dále bylo osloveno dalších 30 účastníků, kteří se setkání nezúčastnili. Zpětně se jich ozvalo pouze 18.

Dotazníkové šetření

Dotazník byl sestaven z několika uzavřených a několika otevřených otázek. Největší část dotazníku bylo hodnocení kurzů formou škály takzvaných „smajlíků.“ Většina otevřených otázek byla postavena na delším zamyšlení, které mělo mít přesah do následného interview.

5.1. Vyhodnocení otázek

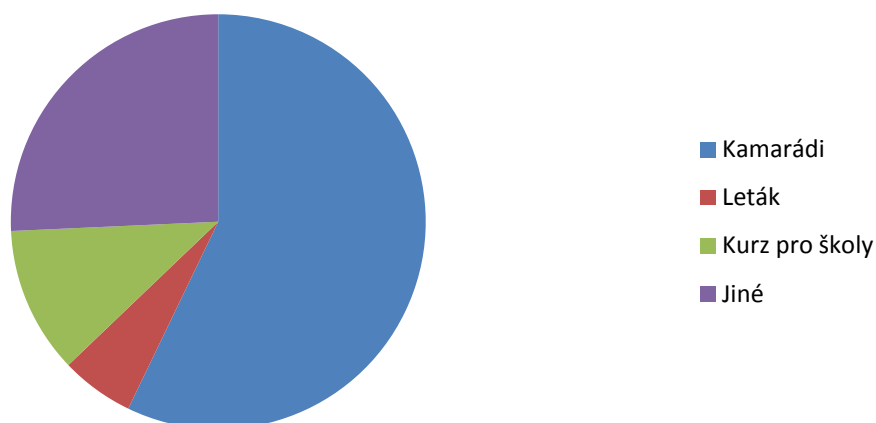
Otázka č. 1

Jak jsi se o Klubu instruktorů dozvěděl/a?

Tabulka 6. Četnost výskytu odpovědí u otázky č. 1: Jak jsi se o Klubu instruktorů dozvěděl/a?

Způsob	Kamarádi	Leták	Kurz pro školy	Jiné
Výskyt	23	2	4	9

Četnost výskytu odpovědí u otázky č. 1: Jak jsi se o Klubu instruktorů dozvěděl/a?



Obrázek 5. Grafické znázornění otázky č. 1: Jak jsi se o Klubu instruktorů dozvěděl/a?

Už z tabulky četnosti výskytu odpovědí na tuto otázku je jasné, že do Klubu instruktorů přicházejí noví zájemci zejména z řad kamarádů a přátel stávajících instruktorů, kteří je motivovali, většinou svým vyprávěním, k tomu stát se členy. Druhým největším výskytem byla volba „jiné“ zde bylo ve všech případech doplněno, že zdrojem informací byli vedoucí dětského oddílu Osada Bokouš, kteří jsou zároveň vedoucími Klubu instruktorů. Zájemců z kurzu pro školy byli pouze čtyři, s těmito lidmi se vedoucí klubu setkávají pouze na dvoudenním kurzu, takže se jedná spíše o nejvíce nadšené účastníky, které myšlenka zážitkové pedagogiky zaujala, a rozhodli se ji vyzkoušet. Nejméně zmiňovaná byla mezi respondenty volba „leták“ Jedná se o tradiční prezentaci zájmových útvarů SVČ Trutnov, neúspěch této volby zřejmě tkví v jejím zacílení, a to především na rodiče.

Z odpovědí vyplývá, že by se další prezentace měla stále směřovat na přátele stávajících členů. Na druhou stranu by se ovšem měla zlepšit prezentace na kurzech

pro školy, kde by mohly informace o Klubu instruktorů být podávány efektivnější formou.

Otázka č. 2

Co jsi od Klubu instruktorů očekával/a?

Tabulka 7. Četnosti výskytu odpovědí u otázky č. 2.: Co jsi od Klubu instruktorů očekával/a?

Odpověď	Četnost
Nové přátele	34
Zábavu	31
Dobrodružné aktivity	25
Aktivní trávení volného času	19
Nové zkušenosti a dovednosti	17
Poznání sám sebe	13
Praxe v práci s dětmi	8
Osvědčení vedoucího na dětské tábory	3
Možnost vést zájmové útvary	2

V tabulce jsou zaznamenány zobecněné odpovědi, z nich můžeme vyčíst, že největším očekáváním byly nové přátele a zábava. V následném interview jsem zjistil, že většina očekávání byla splněna, některá v mnohem větší míře.

Otázka č. 3

Účastnil/a jsi se pravidelných schůzek PEPSY?

Tabulka 8. Četnost výskytu odpovědí u otázky č. 3: Účastnil/a jsi se pravidelných schůzek PEPSY?

Odpověď	ANO	NE
Četnost	32	6

Tato otázka směřovala na zjištění účasti na schůzkách PEPSY, zde se z 38 respondentů pouze šest neúčastnilo. Svou neúčast na schůzkách následně zdůvodňovali dopravními komplikacemi, které jim účast stěžovaly. Za výsledek tedy můžeme mít, že o pravidelné schůzky je zájem.

Respondenti, kteří, odpověděli možnost „NE“ přeskočili vzhledem k povaze následujících otázek k otázce č. 7.

Otázka č. 4

Vzpomeneš si jakým oblastem se PEPSY věnovala?

Tabulka 9. Četnost výskytu odpovědí u otázky č. 4: Vzpomeneš si jakým oblastem se PEPSY věnovala?

	1. ročník	2. ročník	3. ročník
Zobecněné odpovědi	reflexe	reflexe	reflexe
	Seznamování	Moje osobnost	Příprava her
	Týmová spolupráce	Práce se skupinou	Hlubší poznání sebe a ostatních

	Důvěra	Komunikace	Improvizace
	Smysl her	Pohybové hry	Psycho hry
	Příprava vlastních her		

V této otázce si někteří respondenti nemohli vzpomenout na všechny ročníky. Jeden z respondentů odpověděl touto větou: „Co se dělo si nevzpomínám, vždy to byla zajímavá témata, ale nejdůležitější bylo, že jsme se sešli a mohli řešit problémy, které nás zajímaly.“

Otázka č. 5

Chybělo ti něco na PEPSY (oblast, zaměření na nějaký problém)?

Tabulka 10. Četnost výskytu odpovědí u otázky č. 5: Chybělo ti něco na PEPSY (oblast, zaměření na nějaký problém)?

Odpověď	Četnost
NE	23
Nemluvílo se moc o zájmových útvarech	3
Praxe s dětmi	2
Málo účastníků	2
Řešení sociálních problémů	1
Praktické dovednosti (zdravověda, přežití)	1
Více her na poznání ostatních	1

Více poznání svých možností	1
-----------------------------	---

Odpovědi na tuto otázku byly kromě odpovědi „Ne“ spíše individuálním.

Nejvíce účastníkům chyběla diskuze o zájmových útvarech a práce s dětmi přímo na PEPSY.

Otázka č. 6

Považuješ PEPSY za nedílnou součást KI?

Tabulka 11. Četnost výskytu odpovědí u otázky č. 6: Považuješ PEPSY za nedílnou součást KI?

Odpověď	ANO	NE
Četnost	31	1

Otázka byla směřována na skupinu těch, kteří se schůzek PEPSY účastnili.

Téměř naprostá většina odpověděla kladně. Zhodnocením této otázky dosáhneme potvrzení myšlenky, těchto pravidelných schůzek, které mají své místo v programu Klubu instruktorů.

Otázka č. 7

Níže je uvedený seznam většiny kurzů podtrhni kurzy, kterých jsi se zúčastnil/a. U některých kurzů je v závorce kurzívou uvedeny poznámky, aby osvěžili paměť. Ke kurzům, které jsi podtrhl, domaluj odpovídajícího smajlíka: ☺ - Kurz byl přínosný

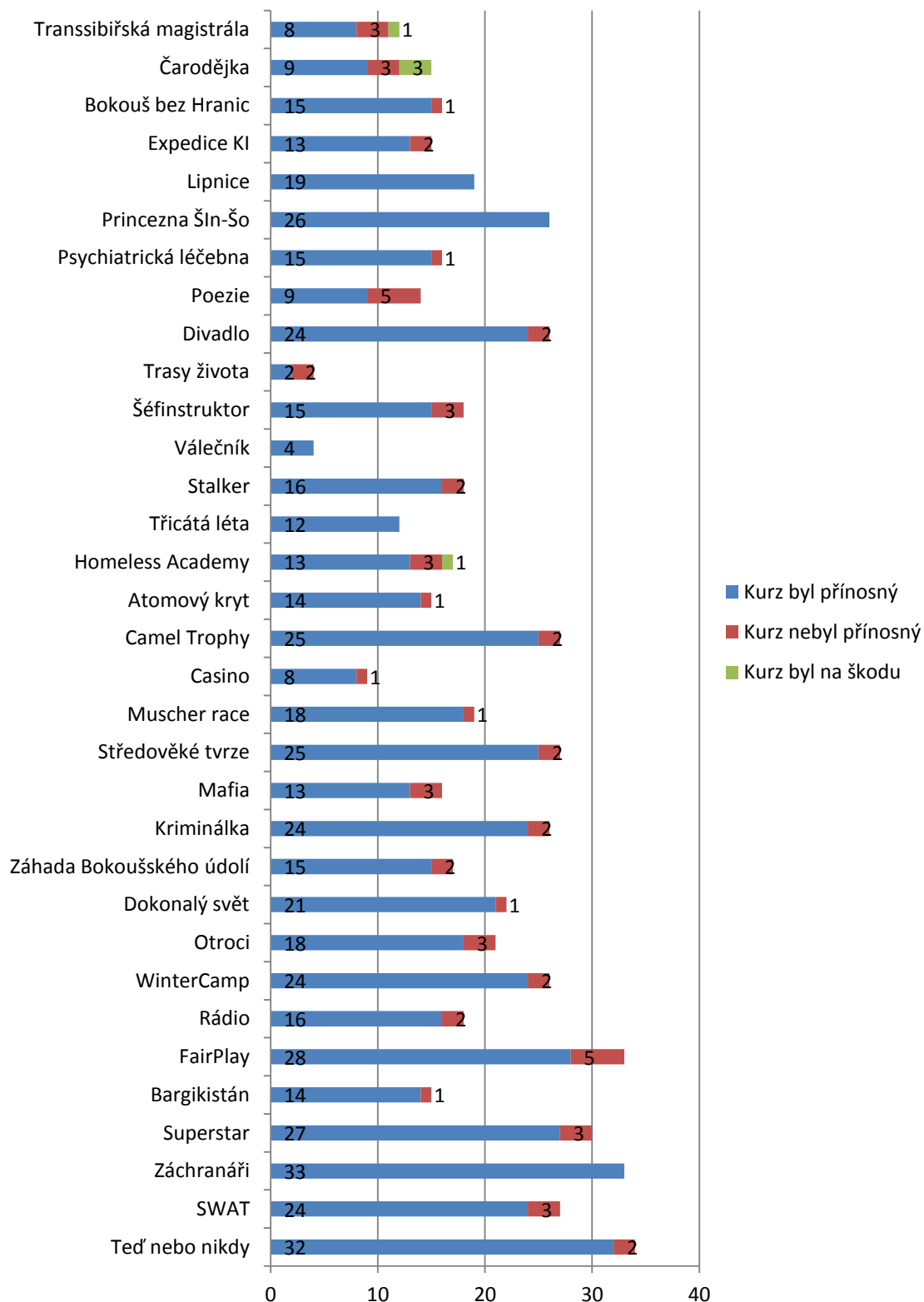
☹ - Kurz nebyl přínosný

☹ - Kurz byl na škodu

Tabulka 12. Četnost výskytu odpovědí u otázky č. 7

Název kurzu	😊	😐	☹️	Název kurzu	😊	😐	☹️
Ted' nebo nikdy <i>(kat, LeMans)</i>	32	2		Atomový kryt	14	1	
SWAT	24	3		Homeless Academy	13	3	1
Záchranáři	33			Třicátá léta	12		
Superstar	27	3		Stalker	16	2	
Bargikistán	14	1		Válečník	4		
FairPlay	28	5		Šéfinstruktor	15	3	
Rádio	16	2		Trasy života <i>(Hotel, Hadi z ráje, Roboti, Útěk z vězení)</i>	2	2	
WinterCamp	24	2		Divadlo	24	2	
Otroci	18	3		Poezie	9	5	
Dokonalý svět	21	1		Psychiatrická léčebna	15	1	
Záhada Bokoušského údolí	15	2		Princezna Šin-Šo	26		
Kriminálka	24	2		Lipnice	19		
Mafia	13	3		Expedice KI	13	2	
Středověké tvrze	25	2		Bokouš bez Hranic	15	1	
Musher race	18	1		Čarodějka	9	3	3
Casino	8	1		Transsibiřská magistrála	8	3	1
Camel Trophy	25	2					

Grafické znázornění četnosti výskytu odpovědí u otázky č. 7



Obrázek 6. Grafické znázornění četnosti výskytu odpovědí u otázky č. 7

Tato otázka byla zaměřena na zpětné subjektivní vnímání jednotlivých programů jeho účastníky. Velmi dobré je, že u pouze tří kurzů se vyskytla odpověď „Kurz byl na škodu.“ Tento kurz byl takto zhodnocen s největší pravděpodobností díky přítomnosti cizích osob, a problémů při organizaci kurzu. U kurzů „Transsibiřská magistrála“ a „Homeless academy“ byly jedinci, kteří zvolili třetí variantu, poškození samotnou aktivitou. U Transsibiřské magistrály lze považovat za tento faktor odvedenou fyzickou práci a u Homeless academy mohlo hrát roli nepřijetí sociální role.

Díky poměru odpovědí „Kurz byl přínosný“ a „Kurz nebyl přínosný“ lze potvrdit, že se podařilo pomocí kurzů dosáhnout osobního přínosu pro většinu účastníků. Za volbu „Kurz nebyl přínosný“ může ve většině případů neúčast jedinců na reflexích, které po kurzech následují. Tím nemohlo dojít k uzavření celého kurzu a tím i výchovného cíle.

Otázka č. 8

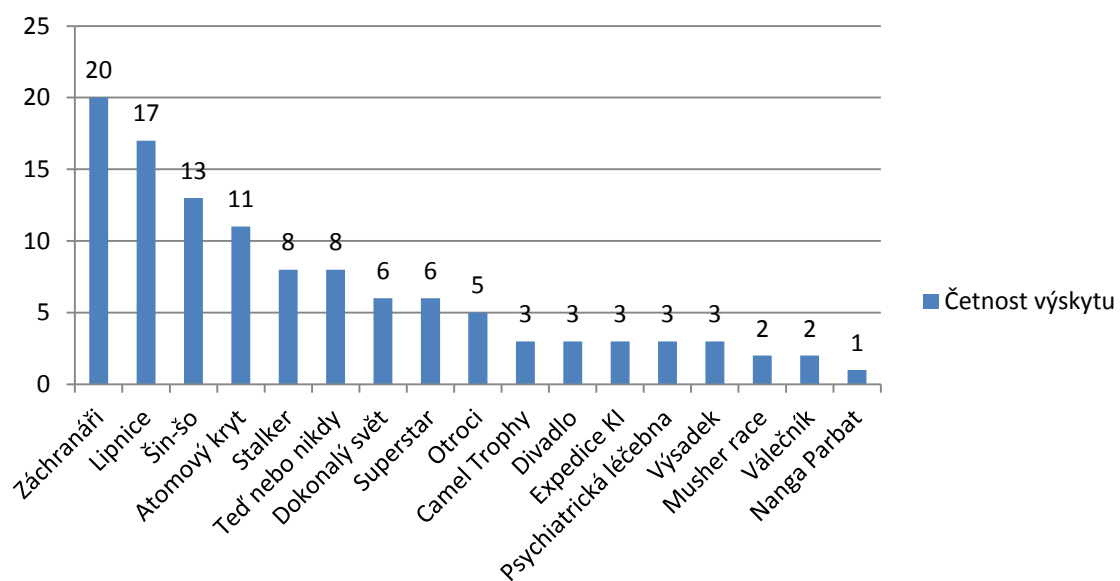
Vyber 3 kurzy, které pro tebe měli největší přesah do života? + popiš, co ti přinesly

Tabulka 13. Četnost výskytu odpovědí u otázky č. 8

Název kurzu	Četnost výskytu
Záchranáři	20
Lipnice	17
Šin-šo	13
Atomový kryt	11
Stalker	8

Ted' nebo nikdy	8
Dokonalý svět	6
Superstar	6
Otroci	5
Camel Trophy	3
Divadlo	3
Expedice KI	3
Psychiatrická léčebna	3
Výsadek	3
Musher race	2
Válečník	2
Nanga Parbat	1

Grafické znázornění četnosti výskytu odpovědí u otázky č. 8



Obrázek 7. Grafické znázornění četnosti výskytu odpovědí u otázky č. 8

Nejvíce zmiňovaný byl kurz Záchranáři, který byl zaměřený na poskytování první pomoci. Kromě průpravy první pomoci byly zmíněny i přínosy v oblasti týmové spolupráce, překonání. Kurz byl často zmiňován díky velké emoční náročnosti. Dále byl nejčastěji zmiňován týdenní kurz na základně Lipnice, objevovaly se zde zmínky o „vrcholu ročníku Klubu instruktorů“, „vrchol překonání“ a „místo poznání svých možností.“ U kurzu Šin-šo byl zmiňován přesah v sebepřekonávání a respektování se v rámci týmu.

Otázka č. 9

Je něco, co bys v Klubu instruktorů vynechal?

Tato otázka by nešla vyhodnotit pomocí tabulky, protože se jedná o otevřenou otázku, kde byl prostor pro sebevyjádření. Nicméně, tuto otázku zodpověděli pouze 4 respondenti. Proto uvedu několik citací.

„Osobně bych vynechal básničky, jinak mi nic nevadilo, každý si najde to své.“

„Hry jako brigády – klidně bych jezdil pomáhat, ale oddělil bych to od hraní.“

„Násilí -> Otroci – jasně, že to k tomu patří, ale přišlo mi toho až moc.“

„Vynechal bych spojování s jinými skupinami než KI.“

Otázka č. 10

Jak hodnotíš vedoucí kurzů? (složení, odbornost, chování)

Další ze série otevřených otázek, kde se respondenti vyjadřovali k týmu vedoucích Klubu instruktorů, kteří kurzy připravují a realizují. Téměř všechny názory byly pozitivní, v několika bodech je lze shrnout v několika bodech:

- Zapálení do své práce
- Dobří herci
- Dobří organizátoři a plánovači
- Osobnosti – velmi rozdílné a to je dělá jedinečnými
- Zábavní
- Odborníci i v různých oblastech
- Přátelé

Mimo jiné najdeme i dva negativní nebo spíše kritické komentáře:

- Manipulativní
- Málo vedoucích ženského pohlaví

Otázka č. 11

Poslední otázka dotazníku, v této části měli respondenti sdělit, jaké přesahy v nich zanechalo celkové působení v Klubu instruktorů. Vzhledem k rozsahu některých vyjádření zde uvedu opět shrnutí nejčastěji se objevujících znaků.

- Posun a vytříbení osobnosti v oblasti komunikace
- Osobních postojů a názorů
- Životních hodnot
- Řešení krizových situací
- Zlepšení komunikativních dovedností

- Překonání a posun vlastních hranic
- Brát život jako výzvu
- Větší otevřenost vůči ostatním
- Rozhled do budoucího života v osobním i profesním životě

Ze všech odpovědí lze vyčíst velké nadšení respondentů, které v nich u velké většiny zanechal Klub instruktorů i po několikaletém odstupu.

V závěrečné části dotazníku se nachází prostor pro závěrečné vyjádření, toho co by mohli mít respondenti na srdci a chtěli to sdělit. U respondentů, kteří tento prostor využili, najdeme děkovné věty, nebo prosté „Díky,“ Najdeme zde jeden negativní komentář, ohledně zklamání z nemožnosti pokračovat v dalším ročníku Klubu instruktorů.

5.2. Řízené interview

Dvacet respondentů se zúčastnilo řízeného interview. Původně jsem měl interview vést já, ale vzhledem k přítomnosti mnohem zkušenějšího člověka jsem tuto roli přenechal jemu. Jednalo se o Iva Farského, který je mimo jiné i instruktorem Prázdninové školy Lipnice. Interview bylo vedeno velmi stručně a každý měl svůj prostor pro sebevyjádření.

Každý zodpověděl podle osnovy, se kterou byli všichni seznámeni:

1. Jak zpětně hodnotím svou účast v Klubu instruktorů
2. Jak mne tato účast poznamenala
3. Setkal jsem se zážitkovou pedagogikou někde jinde?
4. Když jsem se s někým o Klubu instruktorů bavil, jaké měl pochopení?

Body jedna a dva byly vesměs podobné s odpověďmi z dotazníku. I přesto některé odpovědi bych v pár bodech zmínil:

- „Našla jsem mnoho nových přátel.“
- „Zážitky mi stále pomáhají překonávat nové situace.“
- „Zúročil jsem dovednosti z KI při vedení vlastní skupiny lidí.“
- „Díky KI jsem se otevřel ostatním lidem.“
- „Zážitky a zkušenosti mi pomohli vybrat vysokou školu.“

U bodu číslo tři se vyjádřila polovina respondentů negativně. Další polovina se zážitkovou pedagogikou setkala v několika případech a to:

„... při pomoci na nových kurzech KI.“

„ ... při účasti na některých skautských projektech“

„... při aplikaci zážitkové pedagogiky ve sportu“

„ Snažím se jí zapojit do aktivit, které podnikám s novou partou na škole“

Posledním bodem osnovy v interview byl zaměřen na to, jak ostatní lidé reagovali na informace o Klubu instruktorů, kteří již bývalí členové sdělovali. Zde se téměř všichni setkali s mírným nepochopením. To je vedlo k drobnějším popisům, činnosti Klubu instruktorů. Opět uvádím několik citací:

- „Spolubydlící na mne divně koukala a nechápala, proč jsem to všechno dělala“
- „Když jsem při pohovoru na VŠ popisovala, jaký význam pro mne měl skok z lipnické jedenáctky, tak přítomný učitel označil Pepu za blázna a hazardéra s lidským osudem.“

- „Když jsem na chodbě zaslechl někoho, jak se baví o programech na Lipnici, tak jsem se s ním dal do řeči a byl jsem rád, že si o tom s někým zase můžu promluvit.“
- „Rodiče mi vždy říkali: ‚Hlavně že tě to baví‘“

Při interview se vyjadřovali i samotní vedoucí Klubu instruktorů, někteří z nich byli v klubu již od začátku a někteří se přidali při náhodných setkáních s těmi stávajícími, nebo byli vybráni z bývalých členů.

- „Díky možnosti podílet se na přípravách a realizaci nových kurzů vidím kladný posun v jejich zpracování“
- „Propojuji zde dovednosti v oblasti vedení lidí z osobního života.“
- „Při pomoci na kurzech se rozvíjím v různých oblastech“

5.3. Analýza SWOT

Výsledky šetření zpracuji také pomocí SWOT analýzy. Ta bude zohledňovat silné a slabé stránky a příležitosti a ohrožení Klubu instruktorů.

Silné stránky	Slabé stránky
- Pozitivní výstup z celkových ročníků - Kvalitní a zkušení vedoucí - Kvalitní prostředí pro realizaci kurzů	- Nesprávné pochopení některých kurzů od účastníků - Nestálé osnovy PEPSY - Prolínání kurzů s jinými ročníky
- Velká základna potencionálních pomocníků pro nové kurzy - Možnost rozvoje kurzů díky specializacím vedoucích - Nová témata kurzů	- Nízká členská základna pro další roky - Nepochopení činnosti KI u rodičů klientů
Příležitosti	Ohrožení

Obrázek 8. Analýza SWOT

6. Diskuze

Toto šetření bylo pilotním projektem v rámci Klubu instruktorů, ze subjektivního dojmu usuzuji, že by k podobným šetřením mělo docházet častěji, právě pro zpětné hodnocení, kterému se věnuje právě evaluace pátého řádu. Ačkoliv veškeré odpovědi musíme považovat za čistě subjektivní, nemění to nic na jejich velkém významu pro další práci vedoucích klubu.

V odpovědích nalezneme mnoho rad, které jsou jistým vodítkem pro zlepšení dramaturgie dalších zážitkových kurzů. Sami respondenti ve většině případů vyjadřovali ke kurzům a aktivitám Klubu instruktorů kladně. Nebudeme-li přehlížet i drobných negativních příspěvků a odpovědí, lze se pro další ročníky poučit a těmto chybám se vyvarovat.

Za nejdůležitější považuji to, že respondenti svou účast v klubu zhodnotili jako přínosnou pro jejich další život. Z toho lze usuzovat, že je v těchto aktivitách vhodné pokračovat i do budoucna. Pro vylepšení by se mělo dbát na větší práci s účastníky v oblastech přímé praxe při vedení dětských kolektivů, příprav a realizaci akcí pro veřejnost.

Nedílnou součástí jsou také rodiče účastníků, kteří často nechápou, co jejich děti navštěvují za zájmový útvar. Práce s rodiči do budoucna může přinést zlepšení vztahu mezi rodiči a vedoucími, ale také otevřít možnost spolupráce s některými rodiči.

Myslím si, že nedílnou součástí celého klubu, je základní osnova s popisy rámců zážitkových kurzů a návrhů her, které jsou významným prostředkem při formování osobností účastníků a zanechávají v nich největší zážitky, ze kterých lze

těžit. Na nedílnou součást klubu lze považovat pravidelné schůzky PEPSY, které se dále věnují vzdělávání a práci s kolektivem jednotlivých ročníků. Ty jsou často obsahově přizpůsobovány účastníkům. Tento postup považuji za správný, proto se v tomto ohledu můžeme držet jejich současné koncepce.

Díky neustálému objevování nových zdrojů a nových možností je Klub instruktorů v současné době schopný nabízet mnohem více než jen pobyty v přírodě. Zlepšuje se celkové zázemí kurzů a také připravenost jednotlivých her a to jak po materiální tak po duševní stránce. Díky novým kontaktům lze realizovat kurzy na dosud neprobádaných místech a díky schopnostem a dovednostem jednotlivých vedoucích lze vyrábět a získávat nové materiály pro hry a tím je posouvat dále. Nedílnou součástí je i vývoj literárních zdrojů, jako nejaktuálnější byl vydán Zlatý fond her IV (Hilská, 2013)., který je velkou inspirací pro realizaci nových kurzů a nových témat.

V neposlední řadě nemůžeme opomenout spolupráci s jinými organizacemi. V roce 2014 se na Středisku volného času, Trutnov otevřela místní centrum Mezinárodní ceny vévody z Edinburgu. Tento program se věnuje všestrannému rozvoji osobnosti a motivuje mladé lidi v aktivním trávení volného času. Myšlenka tohoto programu se ve velké míře překrývá s myšlenkou Klubu instruktorů. Proto prvními zájemci byli právě členové klubu. Ti v tom viděli velikou možnost pro seberealizaci a také motivaci dělat smysluplné činnosti, které je rozvíjejí v různých oblastech a hlavně si sami mohou zvolit oblasti, kterým se budou věnovat.

6.1. Navrhované změny

Z hodnocení jednotlivých kurzů lze usoudit, že jedním z nejvhodnějších druhů her jsou hry simulační. A to díky jejich příběhu a prostředí, které hráči pomůže vžít se do role. Nicméně v každé z her najdeme její veliký význam.

Z hodnocení her účastníky, ale také z osobních zkušeností jsem sestavil následující dramaturgii tří ročníků klubu.

Tabulka 14. Dramaturgie tří ročníků Klubu instruktorů.

1. ročník	říjen	Úvodní kurz, který má za cíl vytvořit první vazby mezi účastníky a to za využití kontrastních situací	Seznamka	Aktivita, která je založena na interakci vedoucích a nových účastníků navzájem mezi sebou.
			Středověká věznice	První ochutnávka psychodramatu, hráči se stávají odsouzenci ve středověkém vězení a tráví tam poslední hodinu života
			Příběhy z depa	Závod dvojic, ve kterém dochází k fyzické zátěži, dvojce je zároveň omezena v komunikaci (Zlatý fond her II)
	listopad	Kurz má posílit skupinu účastníků a má za cíl rozvíjet mezi nimi týmového ducha. Zároveň účastníci poznávají limity své i ostatních	S.W.A.T.	Hra na motiv drilového výcviku amerických speciálních jednotek. Hráči jsou rozděleni do družstev, ve kterých plní zadané úkoly s fyzickým úsilím a pod neustálým nátlakem drilových instruktorů
	prosinec	Na kurzu se využívá pravidla kontrastu, z velké nepohody a fyzického vypětí se hráči dostanou do luxusního prostředí.	AlaskaRace	Jednoduchý závod z bodu A do bodu B s omezením pohybu (hráči jsou k sobě spojeni do psího spřežení). Po dosažení cíle mají možnost se osprchovat a převléci do společenského oblečení a začíná část Casino LasVegas (Zlatý fond her II), který je

				hlavně o zábavě a komunikaci, velký prvek hrají směnky hráčů, které se na závěr draží.
	únor	Společný kurz pro všechny ročníky klubu. Kromě setkání všech členů klubu se zde klade důraz na ukázání pestrosti her.	Hotel Svět	Hra již vyžaduje přípravu hráče, ten si musí vymyslet roli stanovit si vlastní cíl a zajistit si kostým. Hra je založena na sociálních kontaktech v rolích a na přemýšlení nad dobře stanoveným cílem. (Zlatý fond her IV)
			Hadi z ráje	Hráč se rozhoduje, jaké si stanoví své cíle, a kolik je schopen obětovat. Objevuje se zde herní prvek kostky. (Zlatý fond her IV)
			Robotech	Kreativní dílna, při které hráči sestavují z elektrosoučástek robota, kterého pak vydávají na souboj s ostatními. V této fázi se oni stávají motory a svým fyzickým úsilím robota rozpohybují. (Zlatý fond her IV)
			Útěk z vězení	Málo strukturovaná hra do terénu. Hráč se dostává do role vězně na útěku a má za cíl zajistit si vše potřebné pro svůj budoucí život. K tomu potřebuje splnit sérii úkolů
	březen	Představení netradičních týmových her. A různých možností uvádění her a dělení hráčů	FairPlay	Závod jednotlivců v netradičních disciplínách. Na každou disciplínu jsou hráči rozděleni do jiných družstev a podle jiného klíče.
	duben	Kurz, který dostane účastníci mimo jejich komfort a do fyzického	CamelTrophy	Mimo fyzickou zátěž jde i o týmovou spolupráci. Vše je motivováno závodem terénních automobilů (ve hře velké

		vyčerpání.		pneumatiky) CamelTrophy (Zlatý fond her III)
	květen	Kurz s indiánskou tematikou. Obsahuje několik indiánských rituálů, a samotný indiánský závod kmenů.	Čatoga	Závodí zde družstva indiánských kmenů, na náročné trati zdolávají úkoly, vyhrává, ovšem ten kdo donese jako první oheň do vesnice. (Zlatý fond her II)
2. ročník	říjen	Psychodrama, při kterém se účastníci zamyslí nad svými životními cíli	Stalker	Jedná se o inscenační hru. Hráči zdolávají terén, aby se co nejvíce přiblížili cíli. Hra vede k zamýšlení nad vlastním životem. Na cestě je doprovází průvodce. (Zlatý fond her I, II)
	listopad	Hra se kromě týmové spolupráce zaměřuje na prověření zkušeností účastníků v oblasti první pomoci	Záchranáři	Hráči se stávají členy Horské služby a plní přidělené výjezdy v terénu (Zlatý fond her III)
	prosinec	Vystupování na veřejnosti a komunikace jsou hlavními tématy této hry	Superstar	Hráči si vyzkouší vystoupení na podiu před publikem na vybranou hudební skladbu. Vše doprovází přípravy, pohovory a zkoušky
	únor	Společný kurz pro všechny ročníky klubu. Kromě setkání všech členů klubu se zde klade důraz na ukázání pestrosti her.	Hotel Svět	Hra již vyžaduje přípravu hráče, ten si musí vymyslet roli stanovit si vlastní cíl a zajistit si kostým. Hra je založena na sociálních kontaktech v rolích a na přemýšlení nad dobře stanoveným cílem. (Zlatý fond her IV)
			Hadi z ráje	Hráč se rozhoduje, jaké si stanoví své cíle, a kolik je schopen obětovat. Objevuje se zde herní prvek kostky. (Zlatý fond her IV)

			Robotech	Kreativní dílna, při které hráči sestavují z elektrosoučástek robota, kterého pak vydávají na souboj s ostatními. V této fázi se oni stávají motory a svým fyzickým úsilím robota rozpohybují. (Zlatý fond her IV)
			Útěk z vězení	Málo strukturovaná hra do terénu. Hráč se dostává do role vězně na útěku a má za cíl zajistit si vše potřebné pro svůj budoucí život. K tomu potřebuje splnit sérii úkolů
	březen	Překonání strachu. Celou hru doprovází příběhová linie, kterou hráči objevují	Záhada Bokoušského údolí	Hra na motiv filmu Záhada Blairwitch, hráči se snaží natočit hororový dokument. Následuje studentská party, ze které se postupně ztrácejí lidé. Ti jsou vysláni na trasu, kde je pro ně připraveno překonání jejich strachů.
	duben	Simulace konce světa, při které jsou účastníci pod psychickým tlakem a jsou vedeni ke spolupráci při řešení problémů	Atomový kryt/Humanus	Při této inscenační hře jsou hráči vedeni ke spolupráci nad otázkami nového života. Do velmi napjaté atmosféry ve stísněných prostorech atomového krytu jsou na hráči vystavováni dalším stresovým faktorům.
	květen	Hra z období antického Řecka.	Otroci	Hráči jsou vtaženi do doby římských otroků a jsou vystavováni do situací, ve hře musí hráči přijmout svou roli a respekt vůči autoritám. Hra je zakončena závěrečnou bitvou a diskuzí na téma otroctví.
3. ročník	říjen	Přijetí sociální role, podřízení se systému a zamyšlení se nad současnou situací	Bargikistán	Hráči se vžívají do rolí občanů muslimského státu, ve kterém došlo k válečnému konfliktu. Musí se vypořádat s náboženskými rozdíly a vydržet cestu do bezpečí.

	listopad		Žízeň po životě	Hráči si při hře uvědomují životní hodnoty a určují si, co jsou pro ně schopni obětovat, jsou vystaveni fyzické zátěži (Zlatý fond her III)
			Poseidon	Hra začíná na výletním parníku, hráči jsou rozděleni do společenských vrstev, tomu odpovídá jejich oblečení, umístění a také stravování, vše se následně mění na prověření jejich fyzických možností odvahy a spolupráce. (Zlatý fond her I)
	prosinec	Přijetí sociální role, podřízení se systému a zamyšlení se nad současnou situací	Psychiatrická léčebna	Na první pohled nestrukturovaná hra, ale opak je pravdou. Pravidla psychiatrické léčebny jsou nepříjemná a jsou pevně udržována. Hráč je musí umět přijmout.
	únor	Společný kurz pro všechny ročníky klubu. Kromě setkání všech členů klubu se zde klade důraz na ukázání pestrosti her.	Hotel Svět	Hra již vyžaduje přípravu hráče, ten si musí vymyslet roli stanovit si vlastní cíl a zajistit si kostým. Hra je založena na sociálních kontaktech v rolích a na přemýšlení nad dobře stanoveným cílem. (Zlatý fond her IV)
			Hadi z ráje	Hráč se rozhoduje, jaké si stanoví své cíle, a kolik je schopen obětovat. Objevuje se zde herní prvek kostky. (Zlatý fond her IV)
			Robotech	Kreativní dílna, při které hráči sestavují z elektrosoučástek robota, kterého pak vydávají na souboj s ostatními. V této fázi se oni stávají motory a svým fyzickým úsilím robota rozpohybují. (Zlatý fond her IV)

			Útěk z vězení	Málo strukturovaná hra do terénu. Hráč se dostává do role vězně na útěku a má za cíl zajistit si vše potřebné pro svůj budoucí život. K tomu potřebuje splnit sérii úkolů
	březen	Poznání práce policie a zamyšlení se nad současným systémem	Kriminálka	Hráči se seznámí s kriminalistikou a některými dovednostmi. Následně je čeká přidělení jejich prvního případu, který mají vyšetřovat. Po mnoha výsledcích a pronásledováních jsou vystaveni morálnímu dilematu a jeho vyřešení.
	duben	Poznání historických souvislostí, poznání odloučení od milované osoby a rozdílností dnešního světa technologií od minulosti.	Válečník	Svatba s vyvolenou osobou a následné odloučení je tématem tohoto kurzu. Muži se po svatbě dostávají na vojnu a dívky se věnují domácím pracím ve vesnici, jediný kdo je, spojuje je místní pošťák. (Zlatý fond her IV)
	květen	Inscenační hra s motivem středověku.	Středověké tvrze	Hráči mají za úkol vybudovat vlastní středověkou tvrz, připravit hostinu pro družinu rytířů, strávit zde noc a připravit se na nájezdy barbarů
			Audience u krále	Účastníci se vydávají na pouť za králem, při ní jsou na ně připraveny úkoly, které musí překonat. Vítězem je každý, kdo uvidí krále. Hráči si při hře uvědomí podstatu své osobnosti a svého života. (Zlatý fond her IV)

Součástí kurzů jsou také letní týdenní kurzy, ty jsou pro všechny ročníky společné a nalezneme mezi nimi tři druhy. Naší snahou je periodicky tyto druhy opakovat.

Tabulka 15. Druhy týdenních kurzů Klubu instruktorů.

Pobytový kurz - TZ Bokouš	Týdenní kurz, kde jsou účastníci ve známém prostředí základny, kde se realizuje většina jejich kurzů.
Expediční kurz	Během týdne účastníci navštíví mnoho zajímavých míst, čeká je překonání a zúročení zkušeností z oblasti turistiky a přežití v přírodě
Pobytový kurz - TZ Lipnice	Kurz, který se koná na místě, které je v historii zážitkové pedagogiky velmi významné, účastníci poznávají své hranice a mají možnost v klidu přírody přemýšlet o životě.

7. Závěr

Cílem práce bylo provést evaluaci zájmového útvaru Klub instruktorů, který je v našem středisku specifický díky velkému zapojení zážitkové pedagogiky při realizaci jeho činnosti. Evaluace byla provedena na účastnících, kteří již nejsou aktivními členy zájmového útvaru.

V první části jsem shrnul dosavadní poznatky, které se týkaly zážitkové pedagogiky a práce s cílovou skupinou Klubu instruktorů. Samozřejmě jsem se setkával s mnoha různými zdroji literatury, ale po jejich prostudování jsem si pro vypracování práce vybral dle mého subjektivního názoru nejvhodnější zdroje, jejichž obsah byl zpracován kvalitně a srozumitelně. Na základě poznatků hlavně z oblasti evaluace jsem vypracoval metodiku, pomocí které jsem provedl následné zhodnocení. Samotná fáze evaluace proběhla téměř podle metodiky, jakékoliv změny neměli zásadní vliv na práci, spíše pro ni byli přínosem.

V třetí části jsem se věnoval již zhodnocení evaluace. V této části jsem vyhodnocoval nejdříve několik uzavřených otázek a v další části jsem zhodnocoval otázky otevřené. U otevřených otázek docházelo k mírnému překrývání s řízeným interview, kterého se ovšem nemohli zúčastnit všichni respondenti, proto jsem se nakonec rozhodl k oddělenému zpracování.

Výstupy z evaluace byly velmi pozitivní a přínosné pro další práci v zájmovém útvaru. Většina respondentů potvrdila přínosnost většiny programů jak samostatně tak i celku. Na základě těchto výstupů jsem vypracoval návrh programu zájmového útvaru. Při tvorbě programu jsem se zaměřil pouze na víkendové kurzy. Změny v týdenních schůzkách jsem neměnil, vzhledem k individuálním přístupům k jednotlivým skupinám.

Vzhledem k časovému úseku, který uběhl, se mi podařilo některé návrhy na program zájmového útvaru aplikovat. Tyto programové návrhy se setkaly s velmi dobrým ohlasem od účastníků i organizátorů. Navrhované programy se ukázali být velmi přínosnými a oproti minulým ročníkům byly znatelná zlepšení v oblasti příprav samotných akcí.

Celý zájmový útvar čeká největší práce v jeho zviditelnění a získání členské základny. To se jeví jako největší úskalí díky nepochopení jeho náplně a myšlenky.

8. Souhrn

Cílem této diplomové práce je evaluaci kurzů zájmového útvaru Klub instruktorů, které jsou realizovány Střediskem volného času, Trutnov a jsou realizovány pomocí zážitkové pedagogiky.

V první části se věnuje teoretickým poznatkům z této oblasti. Úvod je věnován volnému času a výchově adolescentů ve volném času. Největší část se věnuje oblasti zážitkové pedagogiky a jejích důležitých prvků (hra, zpětná vazba a dramaturgie akcí).

Vytvořená metodika se zabývá popisem výzkumného souboru a zvolených nástrojů k provedení evaluace a jejího vyhodnocení. Následuje zpracování výsledků a jejich vyhodnocení a vytvoření závěrů.

Na základě výstupů a hodnocení lze stanovit, že všechny cíle byly naplněny a že zpracované návrhy ke zlepšení budou aplikovány a budou přínosem pro zájmový útvar.

9. Summary

The aim of this thesis is evaluation of courses of hobby group “Instructors club”, which are realized by Středisko volného času, Trutnov. The courses are realized by experiential education.

The first section is focused on theoretical knowledge from this field of knowledge. Introduction is focused on free time and upbringing of adolescents in their free time. The biggest part is focused on the field of experiential education and its' important elements (game, feedback, dramaturgy of events).

Methodical part deals with the description of the studied group and selected tools to perform evaluation and its evaluation, followed by processed results and their evaluation and conclusions.

On the basis of data outputs and evaluations can be determined that all goals were fulfilled and elaborated suggestions on improvements will be applied to benefit the hobby group.

11. Referenční seznam

- Belz, H. & Siegirst, M. (2001). *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení: východiska, metody, cvičení a hry* (D. Lisá, Trans.). Praha: Portál. (Original work Publisher 2000)
- Beneš, Z. (2006) Jak se dělá hra. *Gymnasion*, 1(6), 97-99.
- Čihovský, J. (2006). *Sociologický výzkum:(Skriptum)*. Olomouc.
- Drahanská, P. (2009) Puzzle a bábovky. *Gymnasion*, 1(11), 47-54.
- Drahanská, P. & Jirásek, I. (2013). Reflexe: metoda, jak vytěžit ze hry maximum. In V. Hilská, *Zlatý fond her IV*(pp. 15-24). Praha: Portál.
- Gintel, A. (200). Třicet sluncí nad lipnicí. *Gymnasion*, 1(7), 4-5.
- Hanuš. R. (2004). Zlatý fond her. *Gymnasion*, 1(1), 62-71.
- Hanuš, R., & Chytilová, L. (2009). *Zážitkově pedagogické učení*. Praha: Grada Publishing.
- Hartl, P., & Hartlová, H. (2000). *Psychologický slovník*. Praha: Portál.
- Hofbauer, B. (2004). *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál.
- Jílek O. (2013). *Evaluaace kurzu change management realizovaném metodou zážitkové pedagogiky*, Univerzita Palackého v Olomouc, Fakulta tělesné kultury, Olomouc.
- Jirásek, I. (2002). *Zlatý fond her I*. Praha: Portál.
- Jirásek, I. (2004). Vymezení pojmu zážitková pedagogika. *Gymnasion*, 1(1), 6-16.
- Jirásek, I. (2006). Hra. *Gymnasion*, 1(6), 4-5.
- Kotíková, H. & Zlímál, J. (2006). *Základy marketingu*. Olomouc

- Kratochvílová, E. (2004). *Pedagogika volného času: Výchova v čase mimo vyučovania v pedagogickej teórii a v praxi*. Bratislava : Polygrafické stredisko UK Bratislava
- Kubala, P. (2006). HRA A TRADIČNÍ KURZY OUTWARD BOUND. *Gymnasion*, 1(6), 83-86.
- Maříková, H., Petrusek, M. & Vodáková, A. (1996). *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum Praha
- Murár, M. (2006) PRÍSTUPY NA BÁZE DOBRODRUŽSTVA A ZÁŽITKU, verzus ZÁŽITKOVÁ PEDAGOGIKA?. *Gymnasion*, 1(6), 34-40.
- Neuman, J. (1998). *Dobrodružné hry a cvičení v přírodě*. 1. vydání, Praha: Portál.
- Neumann, J. (2007). UČITEL PŘÍRODY. *Gymnasion*, 1(8), 140-143.
- Pavlíková, M. (2008). Ke konstituovanosti zážitkové pedagogiky. *Gymnasion*, 1(9), 21-24.
- Pelánek, R. (2008). *Příručka instruktora zážitkových akcí*. Praha: Portál.
- Pokorný, A. (2006) Účastníci zájezdu: Za hranice... .. komfortní zóny. *Gymnasion*, 1(6), 111-112.
- Průcha, J., Walterová, E. & Mareš, J. (2003). *Pedagogický slovník*. 4. Vydání, Praha: Portál
- Slepičková, I. (2000). *Sport a volný čas*. Praha: Karolinum
- Strnad M. (2012). *Metodika přípravy a realizace volnočasových aktivit Pro adolescenty v turistických oddílech mládeže*, Diplomová práce, Univerzita Palackého v Olomouc, Fakulta tělesné kultury, Olomouc.

Svatoš, V. (2006) MINIŠKOLA SKUPINOVÝCH ROZBORŮ. *Gymnasion*, 1(5), 66-68.

Svozilová, P. (2004). Možnosti tu jsou. *Gymnasion*, 1(1), 24.

Valenta, J. (2003). *Učit se být*. Praha: ASIS.

Veselský, P. (2006). LÍLA – HRA REALITY. *Gymnasion*, 1(6), 15-23.

Zahradníková, E. (2005). *Teambuilding – cesta k efektivní spolupráci*. Praha: Portál.

12. Bibliografický seznam

Bělohávek, F., Košťan, P., & Šuleř, O. (2006). *Management*. Brno: Computer Press.

Franc, D., Zounková, D., & Martin, A. (2007). *Učení zážitkem a hrou: Praktická příručka instruktora*. Brno: Computer Press.

Gilliernová, I., Krejčová, L., & kolektiv (2012), *Sociální dovednosti ve škole*. Praha: Grada Publishing, a.s.

Hilská, V. (Ed.). (2013). *Zlatý fond her IV*. Praha: Portál

Hrkal, J. & Hanuš, R. (2011). *Zlatý fond her II*. Praha: Portál.

Herman, M. (2008), *Najděte si svého manžela*. (2nd ed.), Olomouc: Hanex.

Jandourek, J. (2007). *Sociologický slovník*. 2. vyd., Praha: Portál.

Klein, Z. M. (2012), *100 kreativních metod a her na semináře a workshopy*. Praha: Grada Publishing, a.s.

Krejčová, L. (2011). *Psychologické aspekty vzdělávání dospívajících*. 1. vydání, Praha: Grada Publishing.

Liebmann, M. (2010). *Skupinová arteterapie: Nápady, témata a cvičení pro skupinovou výtvarnou práci*. Přel. Elisová, J. 2. vydání, Praha: Portál.

Pávková, J., Hájek, B., Hofbauer, B., Hrdličková, V., & Pavlíková, A. (2002). *Pedagogika volného času* (3rd. ed.). Praha: Portál.

Reitmayerová, E. & Broumová, V. (2007). *Cílená zpětná vazba: Metody pro vedoucí skupin a učitele*. 1. vydání, Praha: Portál.

Rychecký, S. (2012), *Hry a cvičení: dramatická výchova nejen pro školu 1*. Brno: Lužánky – středisko volného času.

Šimanovský, Z. & Šimanovská, B. (2005). *Hry pro rozvoj zdravé osobnosti*. Praha: Portál.

Valenta, J. (2004). *Manuál k tréninku řeči lidského těla*. Kladno: ASIS.

13. Seznam Obrázků

Obrázek 1. Pedagogické směry a jejich zaměření (Pelánek, 2008, 19)

Obrázek 2. Kolbův model zkušenostního učení (Hanuš & Chytilová, 2009, 43)

Obrázek 3. Komfortní zóna (Pelánek, 2008, 23)

Obrázek 4. Emocionální křivka kurzu Hanuš a Chytilová (2009, 154)

Obrázek 5. Grafické znázornění otázky č. 1: Jak jsi se o Klubu instruktorů dozvěděl/a?

Obrázek 6. Grafické znázornění četnosti výskytu odpovědí u otázky č. 7

Obrázek 7. Grafické znázornění četnosti výskytu odpovědí u otázky č. 8

Obrázek 8. Analýza SWOT

14. Seznam tabulek

Tabulka 1. Přehled vývoje počtu členů Klubu instruktorů v období 2006 – 2014

Tabulka 2. Orientační přehled témat, kterým se věnují jednotlivé ročníky Klubu instruktorů.

Tabulka 3. Počty členů Klubu instruktorů zapojených v nepravidelné činnosti SVČ Trutnov

Tabulka 4. Počty členů Klubu instruktorů zapojených v pravidelné činnosti SVČ Trutnov

Tabulka 5. Srovnání účastníků akcí podle věku (Pelánek, 2008, 31)

Tabulka 6. Četnost výskytu odpovědí u otázky č. 1: Jak jsi se o Klubu instruktorů dozvěděl/a?

Tabulka 7. Četnosti výskytu odpovědí u otázky č. 2.: Co jsi od Klubu instruktorů očekával/a?

Tabulka 8. Četnost výskytu odpovědí u otázky č. 3: Účastnil/a jsi se pravidelných schůzek PEPSY?

Tabulka 9. Četnost výskytu odpovědí u otázky č. 4: Vzpomeneš si jakým oblastem se PEPSY věnovala?

Tabulka 10. Četnost výskytu odpovědí u otázky č. 5: Chybělo ti něco na PEPSY (oblast, zaměření na nějaký problém)?

Tabulka 11. Četnost výskytu odpovědí u otázky č. 6: Považuješ PEPSY za nedílnou součást KI?

Tabulka 12. Četnost výskytu odpovědí u otázky č. 7

Tabulka 13. Četnost výskytu odpovědí u otázky č. 8

Tabulka 14. Dramaturgie tří ročníků Klubu instruktorů.

Tabulka 15. Druhů týdenních kurzů Klubu instruktorů.

15. Přílohy

Seznam příloh:

Příloha 1. Dotazník pro evaluaci zážitkových kurzů SVČ Trutnov

Příloha 2. Fotografie z realizovaných kurzů podle navrhovaných změn

Příloha 1. Dotazník pro evaluaci zážitkových kurzů SVČ Trutnov

Evaluace zážitkových kurzů SVČ Trutnov – Klub instruktorů



Již přes 60 mladých lidí prošlo nebo je stále aktivních v Klubu instruktorů (KI). Jedním z nich jsi i ty a právě pro tebe je tento dotazník určen. Cílem tohoto dotazníku je zjistit jak moc pro tebe KI bylo přínosné. Co bychom měli do budoucna zlepšit či změnit, ale i čeho se do budoucna držet. Předem děkuji za vyplnění dotazníku. Heavy

Info: Na tečkované čáry/políček patří tvůj vlastní text, v případě více možností správnou podtrhni.

Rok vstupu do KI:

Rok ukončení KI:

1) Jak jsem se o KI dozvěděl/a?

kamarádi

leták

kurz pro školy

jiné:.....

2) Co jsem od KI očekával/a?

.....

3) Účastnil/a jsi se pravidelných schůzek PEPSY? ano – ne (přeskoč k otázce č. 7 - další stránka)

4) Vzpomeneš si jakým oblastem se PEPSY věnovala?

1. ročník

2. ročník

3. ročník

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5) Chybělo ti něco na PEPSY (oblast, zaměření na nějaký problém)?

.....

6) Považuješ PEPSY za nedílnou součást KI?

ano – ne

7) Níže je seznam většiny kurzů. Podtrhni kurzy, kterých jsi se zúčastnil/a. U některých kurzů je v závorce kurzívou jsou případné poznámky, aby osvěžili paměť. Ke kurzům, které jsi

podtrhl, domaluj smajlíka odpovídajícího: ☺ - Kurz byl přínosný

☹ - Kurz nebyl přínosný

☹ - Kurz byl na škodu

Ted' nebo nikdy <i>(Kat, LeMans)</i>	Kriminálka	Šéfinstruktor
SWAT	Mafia	Trasy života
Záchranáři	Středověké tvrze	Divadlo
SuperStar	MusherRace	Poezie
Bargikistán	Casino	Psychiatrická léčebna
FairPlay	Camel Trophy	Princezna Šin-So
Rádio	Atomový kryt	Lipnice
WinterCamp	Homeless Academy	Expedice KI
Otroci	Třicátá léta	Bokouš bez hranic
Dokonalý Svět	Stalker	Čarodějka
Záhada Bokoušského údolí	Válečník	Transsibiřská magistrála

8) Vyber 3 kurzy, které pro tebe měly největší přesah do života + popiš, co ti přinesly

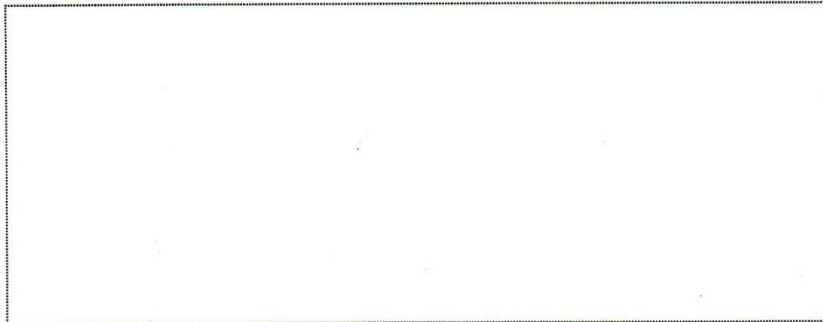
a)..... -

b)..... -

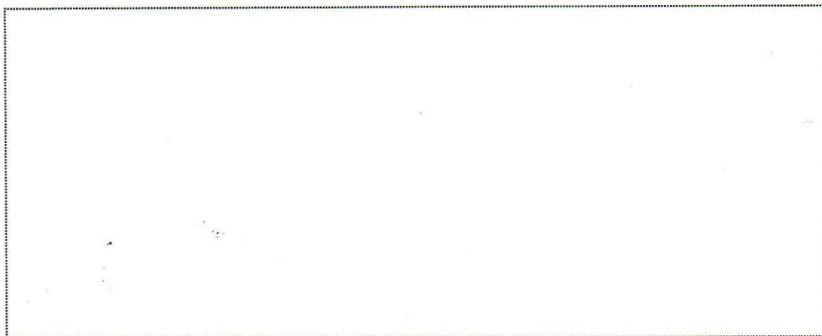
c)..... -

9) Je něco co bys na kurzech KI vynechal? Napiš i proč a kde ses s tím setkal.

10) Jak hodnotíš vedoucí kurzů? (složení, odbornosti, chování...)

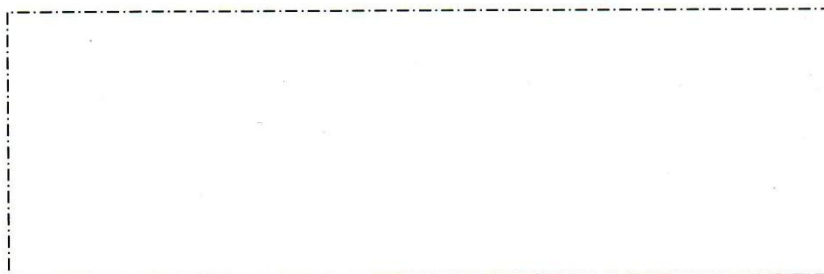


11) Zanechal v tobě Klub instruktorů něco dalšího? (dovednosti, přesahy, změnu názoru apod.)



Děkuji za vyplnění dotazníku ☺

Pokud je něco co bys chtěl ještě sdělit můžeš níže



Kurz Válečník



Kurz Trasy života

